

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVĚTOVÉHO SVAZU SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

Číslo 4

Ročník LXII

Červenec / srpen

www.sokolsydney.com

Number 4

Volume LXII

July / August

2014

LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

XX

Print Post Approved 100001687

XX

**THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617**

SRPEN Josef Lada (výřez)

OBSAH

Slovo starosty a pokladníka	6
Ohlasy čtenářů	7
Restaurace v Sokole	7
Žalov	8
Sobotní volejbal	8
Snímky z májové zábavy	9
Humor	12
T. G. Masaryk in English	13
Československé legie 1914-1920	13
Nekupujte u Žida...	16
Vypůjčená a nevrácená	16
Nemáme stejného boha!	18
Ochrana lidských práv a islám	19
Psychologie islámské krutosti	21
Rozporuplný svět islámu	23
Emperor penguin endangered?	25
Hádkový koutek	27
Kino Ponrepo	28
Letem světem	29
Lidské osudy	31
Česká příjmení	35
Perly a perličky	40
Několik črtů z mládí doma	43
Z tajů krás české řeči	45

VĚSTNÍK

Dvuměsíčník Sokola Sydney.

Obsah publikovaných článků nemusí být totožný s názory redakce. Výhradně si právo články upravit.

Redakční rada:

B Šindler, P Čermák,
M Daňkova

Telefon redakce:
02 9981 4765

Email:

petevasyd@hotmail.com
Věstník se též nachází na
internetové stránce
www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

3. 9. 2014

**(Vždy první středa
v každém lichém měsíci)**

Z PERA STAROSTY

Milé sestry, milí bratři a milí krajané, dovoluji, abych vás dnes především upozornil na konání našich sokolských vepřových hodů. K této pozoruhodné a dosud vždy velmi populární události dojde v našem národním domě ve Frenchs Forest v sobotu 19. října od šesté hodiny večerní. Protože vepřové hody se vždycky těší velké pozornosti, doporučoval bych vám učinit včas telefonickou objednávku na čísle 9981 4765.

S jistou nostalgií vzpomínám na začátky sokolské činnosti v Sydney v roce 1950. V červnu tohoto roku tomu bylo právě 64. let, kdy jsem přijel do Sydney na lodi Goya z německého přístavu Bremerhaven. Vlastní sokolovnu jsme ovšem tehdy neměli a cvičili jsme v Pitt Street, v místnostech YMCA, kde byla vzorně vybavená tělocvična. Zprvu nás cvičovalo pouze šest, obvykle v pátek večer. Do sokola jsem vstoupil ve svém rodišti v Užhorodu a byl jsem šťasten, že se naskytla možnost v sokolování pokračovat na druhém konci světa.

Nazdar Jan Jelínek

NAŠE AKCE

Sobotní volejbal str. 8, **Kino Ponrepo** 10. 8. a 7. 9. str. 28.

Pravidelné akce na zadní straně obálky, všechny akce také na SBS rádio (strana 7) a na **www.sokolsydney.com**.

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Prosíme zahraniční odběratele Věstníku, aby pokud možno platili předplatné v australských dolarech, většinou jde „draft“ od banky předem objednat. Za převod z jiné měny nám banka účtuje 10.50 australských dolarů. Ti, kteří si Věstník nepředplatí, si jej mohou přecíst na webových stránkách Sokola Sydney www.sokolsydney.com. Děkujeme za pochopení.

Dary a předplatné na Věstník od 1. 5. 2014 do 30. 6. 2014 celkem \$430; fond na údržbu Národního domu \$175. Mnoho díky všem dárcům.

Vydání od 1. 5. 2014 do 30. 6. 2014 celkem \$6,905.26; z toho mimořádné \$488.96 za nové záclony do restaurace.

Členské příspěvky - Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2014 MĚLY BÝT ZAPLACENY DO 31/1/2014 JINAK ČLENSTVÍ ZANIKÁ.**

Věstník: předplatné pro nečleny na kalendářní rok od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014. je \$25 v Austrálii a \$40 v zámoří.

Prosím vystavujte všechny platby na „**Sokol Sydney Ltd**“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: **Sokol Sydney Ltd., 16 Grattan Crescent, FRENCHS FOREST NSW 2086.**

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme, používejte jen tento název pro všechny platby.

Pokud platíte převodem na účet Sokol Sydney Ltd, B/S/B 112 879 číslo 108349087 zašlete, prosím, vaše jméno, datum a účel platby na email petevasyd@hotmail.com.

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1. 5. 2014 do 30. 6. 2014:

Máder J Dr.	\$5	Pantoflíček B A	\$65	Dohnal J&T	\$50
Rich J	\$10	Grotte F&Z	\$50	Karpíšek L S	\$25
Lokšanová A	\$25	Šárka B	\$200	Krauss J	\$50
Slezáček O	\$50	Martínek Z	\$50		

Stvrzenky jsou vždy přiloženy k následujícímu Věstníku.

Petr Čermák

Ohlasy čtenářů

Milý Věstníku,

chtěla bych vám moc poděkovat, že jste uveřejnili článek „Zemřel profesor Jan Marc“. Sama jsem byla překvapena, jaký ohlas článek měl. Volalo mě několik lidí, s dalšími jsem mluvila a každý řekl, jak to bylo moc hezké. A navíc pár mojich přátel se zmínilo, že jejich známí to také pochválili. Jsem ve styku s jeho rodinou. Jeho sestra zorganizovala mši na jeho památku a přišlo tam víc než sto lidí. Na malou vesničku, jako jsou Slavíkovice, to byl také úspěch. Takže ještě jednou mockrát děkuji.

Karla Želinová Concord NSW

Milí čtenáři Věstníku a především rodiče naší příští generace, musím přiznat, že píši tuto zprávu se smutkem v srdci: po více než třech hodinách dobrovolné práce na Dětském maškarním plese jsem shledala, že mi někdo z rodičů s bílým autem naboural stranu mého auta a zmizel. Ano, slyšela jsem, že žádný dobrý skutek nezůstane nepotrestán... V budoucnosti už nehodlám pomáhat na dětských akcích. Protože dobrovolníků je málo, snad to některý z rodičů za mne převezme! Třeba jako omluvu za to poškozené auto...

Maria Daňková Beacon Hill NSW

Slovenské vysielanie SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Friday at 3pm via:

- Digital radio (DAB+) (SBS Radio 3)
- Digital TV (SBS Radio 3)
- Online at sbs.com.au/slovak (live and catch up listening)
- iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up)
- Podcasts

České vysílání SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Thursday at 5pm via:

Digital radio (DAB+) (SBS Radio 3)

Digital TV (SBS Radio 3)

Online at sbs.com.au/czech (live and catch up listening)

iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up) Podcasts

Restaurace v našem Národním domě je otevřena v neděli od 12 hodin. Jídla je nutno si předem objednat nejméně 2 dny předem na čísle 0481 332 643. Minimální počet objednávek je 15. To zahrnuje i “takeaways”. Restaurace může být otevřena i v jiné dny, též pro soukromé oslavy, bude-li alespoň 15 objednávek.

Žalov.

Bratru Jiřímu Jelínkovi, našemu župnímu starostovi, odešla **3. června**, po vleklé nemoci, na věčnost jeho věrná choť **Miruš Jelínková**. Sestra Jelínková přibyla do Sydney s manželem bratrem Jiřím spolu s tisíci osmačtyřicátníky počátkem padesátých let a sokolského života naší jednoty se pilně zúčastňovala, dokud jí to zdraví dovolovalo. Pomáhala vždy všude tam, kde jen bylo potřeba. S bratrem Jiřím vychovala tři zdárné dcery a i ty, spolu s rodiči, věnovaly naší zdejší sokolské jednotě mnoho času jako cvičenky i jako pomocnice. Sestru Mirušku vyprovodila na poslední cestě tímto slzavým údolím též všechna milující vnoučata. Bratru Jelínkovi i všem pozůstalým vyslovujeme upřímnou soustrast.

29. června jsme se rovněž rozloučili s **Mirkem Moravcem**, rodákem z jihočeského Staňkova. Mirek přišel do Sydney hned s první vlnou českých uprchlíků z roku 1948, a jako někdejší absolvent obchodní akademie v Plzni zde vystudoval účetnictví. Po dlouhou řadu let působil jako pokladník a účetní naší sydneyjské jednoty, a byl také dlouholetým členem našeho sokolského výboru. Stal se též účetním a finančním poradcem mnoha krajanů, Čechů i Slováků a nebylo poctivějšího poctivce nad Mirka Moravce. Na cestu do exilu se vydal se svým kamarádem Mílou Bernáškem, a jejich přátelství přetrvalo i dlouhou dobu, kdy Míla jako universitní profesor pracoval ve Spojených Státech. Mirek zanechává syna a dceru. Naše jednota jeho úmrtím ztratila věrného a poctivého bratra. Mirku, nezapomínáme!

Řady osmačtyřicátníků kvapem řídnou. **30. května** nám odešel i bratr **Jaroslav Hanousek**, dlouholetý člen sydneyjské jednoty a jeden ze zakladatelů Country Clubu, jehož vybudování a další existenci právě on věnoval po dlouhá léta svoje veškeré úsilí. Byl jedním z těch, kdo se věrně a poctivě zasloužili o plodnou a pokojnou spolupráci české i slovenské komunity, a jeho neúnavná práce pro blaho Country Clubu je neocenitelná a nezapomenutelná. Budiž mu australská země lehká

Se smutkem oznamujeme, že po krátké nemoci nás opustila maminka babička a prababička ve věku 89 let sestra **Jiřina Austerová**. Hned po příjezdu do Austrálie byla aktivní cvičenkou, cvičitelkou a účastnicí všech našich sokolských zábav.

SOBOTNÍ VOLEJBAL-SATURDAY VOLLEYBALL

SRPEN-AUGUST 2. & 16. & 30;

ZÁŘÍ-SEPTEMBER 13. & 27.;

ŘÍJEN-OCTOBER 11. & 25.;

LISTOPAD-NOVEMBER 8. & 22.;

PROSINEC-DECEMBER 6. & 20.

VOLEJTE MARTU – RING MARTA 9130 6781

... a teď několik snímků z Májové zábavy a dětského bálu

Tomáš Garrigue Masaryk in English

A few minutes of footage from nearly 85 years ago show the first president of Czechoslovakia in a talking picture

The morning of Tuesday, Nov. 12, 1929, Tomáš Garrigue Masaryk, the first president of an independent Czechoslovakia, was at Lány Castle outside Prague in the company of his daughter, Alice, and a small film crew.

This was just two years after the U.S. release of *The Jazz Singer*, the film widely considered to be the first “talkie,” in other words: in which sound is played in sync with the people onscreen, and the idea of someone on film speaking and us hearing what they say was still a novelty. Although he didn’t travel to the United States as president (his successor, Edvard Beneš, would be the first), Masaryk had a very good relationship with the country following the independence of Czechoslovakia at the close of World War I, an outcome in which the United States and its president, Woodrow Wilson, played a big part.

In the short video, shot just two weeks after the devastating crash on Wall Street known as Black Tuesday, the soft-spoken Masaryk sees the development of the cinema and the inclusion of sound in the most positive light (although somewhat naive, too, as the kind of recording he envisions would be used later for nefarious purposes under the totalitarian regime) as he expresses the hope that the camera’s new-found ability to reproduce image and sound together may lead to transparency, in other words, that actions would no longer be secret because they can now be recorded and reproduced for the whole world to see. “[T]here would be no secret plotting, anymore, of all the wickedness,” he says.

At the end of the video, his daughter Alice also thanks the United States for its help after the end of the war and directly addresses the U.S. first lady, Lou Henry Hoover, to ask her to keep the Czech people in her thoughts.

Masaryk’s wife, Charlotte, had passed away in 1923, and Alice, his eldest child, acted as the country’s first lady. She had founded the sociology department at Charles University (at the time still known as the Czech Charles-Ferdinand University) before World War I.

Here is the full text of Masaryk’s speech to his American viewers:

Good morning.

A fine day after the fog on the last week. And I see the new film. As yet, I didn’t see and hear it. A nice, a great invention of America. I’m sure not the last one. If I observe the inventiveness of our modern scientists, I sometimes fancy a much greater invention: To see and hear in the distance without any wire.

Just imagine, that you could observe from your place, say in the sitting room, the jungles of Africa, what the wild beasts are doing there; and more, you could see and listen to the jungles of our human society. Every man, then, would be forced to be honest: And there would be no secret plotting, anymore, of all the wickedness. Wonderful, no?

And then, now, you have at home a lot of your own prophets. Analyzing, criticizing your life in America. The development of your country, and I read a good deal of the books dealing with your problems. The Europeans can learn a bit of you Americans.

I myself learned something in Washington, where a good horseman told me that riding you get twice as much fresh air in your lungs than walking. So I am going to have my morning ride.

Good bye, and thank you.

ČESKOSLOVENSKÉ LEGIE 1914-1920

Štěpán Skřivánek

Po osudném roce 1526 kdy si Češi zvolili za panovnický rod vídeňské Habsburky, jen s nepatrnou výjimkou promrhané bitvy „zimního krále“ Fridricha na Bílé hoře v roce 1620, nebojovali Češi pod vlastními českými prapory až do roku 1914. Samozřejmě,

v armádách Jejich habsburských Veličenstev se zúčastňovali čeští vojáci mnoha válek a bojů vedených Rakouskem jako střeoevropskou velmocí během několika staletí, dokonce i jako odvážní velitelé, z nichž nejproslulejším byl bezesporu maršál Radecký. Teprve až za první světové války čeští, českoslovenští, vojáci pozvedli zbraň za svou vlastní věc. Došlo k tomu ve Francii, v Rusku, v Itálii – a do jisté míry i na srbské frontě po vypuknutí první světové války. Itálie vstoupila do války na straně Dohody proti tak zvaným Ústředním mocnostem, Německu a Rakousko-Uhersku, až v roce 1915, a k vytvoření československých oddílů s řad zajatců došlo s jistým zpožděním...

Ještě dlouho předtím, než z Prahy odešel do exilu profesor Masaryk, počínaly se tvořit oddíly Čechů a Slováků ochotných bojovat na straně dohodových Spojenců. Statisíce jich tehdy žilo v zahraničí, a národně uvědomělí jedinci hned na počátku války usilovali o možnost pomáhat účinně armádám západní Dohody. V Rusku, v carském Rusku, vznikla česká jednotka hned v srpnu 1914 v Kyjevě, jako tak zvaná Česká družina, čítající zpočátku jen asi na osmset mužů. Carská vláda nijak nepřála vytvoření zvláštních oddílů, ale „starodružiníci“ vykonávali na ruské frontě neocenitelnou průzkumnou činnost v rámci ruské armády. Ve Francii vznikla hned na samém počátku války – rovněž v srpnu 1914 – česká vojenská jednotka, především z členů pařížského Sokola, přidělená k francouzské Cizinecké legii, pod jménem „Compagnie Nazdar, Rota Nazdar“. Již v říjnu 1914 složila tato rota v městě Bayonne slavnostní přísahu, a v květnu následujícího roku prošla těžkým bojem v bitvě u Arrasu, kde útočila hned v prvním sledu útoku. Až v roce 1916 se však konečně podařilo představitelům československého zahraničního odboje, Masarykovi a ve Francii již dlouho před válkou žijícímu Štefánikovi, za účinné spolupráce Edvarda Beneše obeznámeného s pařížským prostředím z dřívějších studií, dosáhnout u francouzské vlády alespoň předběžné možnosti vzniku československého vojska ve Francii. Oficiálního souhlasu k organizování samostatné československé legie bylo však docíleno teprve v prosinci 1917, a to hlavně pod dojmem úspěchů legií v Rusku.

V Rusku byla situace poněkud odlišná. Zatímco na západní frontě bojovala dohodová vojska proti Němcům, na východní frontě bojovalo proti Rusku Německo a též Rakousko-Uhersko. Do rakouské armády narukovaly statisíce Čechů, a do maďarských oddílů byli začleněni Slováci, jako poddaní z „Horních Uher“. Češi ve své velké většině sympatizovali již od počátku války se Srbskem zákeřně napadeným rakouskými silami s podporou Němců, a do rakouské armády rukovali Češi jen s velkou s nechtí. Pokud se čeští vojáci dostali do zajetí armády carského Ruska, cítili se spíše muži osvobozenými od nevídané povinnosti bojovat za jimi nemilovaného habsburského císaře pána než jako vojiny zajatými nepřátelskou mocí. Mnozí Češi v rakouských uniformách se dávali dobrovolně zajímat Rusy, nebo k nim dokonce dobrovolně přebíhali. Ačkoliv Masaryk s Benešem a Štefánikem nepřestávali usilovat o uznání svých snah postavit na ruské frontě z českých a slovenských dobrovolců samostatný československý korpus v boji proti Rakousku a Německu, carský režim odmítal tyto jejich snahy uskutečnit a k úmyslům Čechoslováků zachovával tvrdošíjně podstatnou nedůvěru. Povoloval zatím důsledně jen částečnou pomoc poskytovanou od počátku války starodružiníky ve výzvědné činnosti v rámci ruských jednotek, svolil však přece jen v roce 1916 k vytvoření Československé střelecké brigády pod ruským velením. K zásadnímu obratu došlo teprve po první ruské revoluci v únoru 1917, a za demokracii usilující vlády Kerenského, kdy se konečně Masarykovi podařilo zformovat z českých a slovenských zajatců tři samostatné československé pluky. Masaryk sám dojel za účelem postavení samostatného československého vojska ze západní Evropy do Kyjeva, a v Rusku setrval až do druhé, bolševické říjnové revoluce. Během jeho pobytu docházelo k hromadnému dobrovolnému vstupu českých a slovenských zajatců do samostatného vojska nazvaného Československou legií, čítající již v červenci 1917 tři pluky. Tito dobrovolci, jak si říkali, s nadšením vítali Masarykův cíl vytvořit samostatný republikánský stát nezávislý na Rakousku. V červenci toho roku došlo k památné bitvě u ukrajinského městečka Zborova západně od Kyjeva, kde československé vojsko – poprvé za celou řadu století – opět vystoupilo pod svým vlastním praporem, a zvítězilo nad rakouskými jednotkami. Ruský tisk, dotud ještě svobodný před říjnovým pučem bolševiků, tomuto vítězství věnoval obrovskou pozornost a českoslovenští vojáci se stali miláčky ruské veřejnosti. Bohužel, ruská carská armáda již notně tehdy rozleptaná Leninovou komunistickou propagandou,

počala překotně ustupovat před tvrdě útočícími oddíly německých vojsk. Němcům šlo o rychlé vyřízení ruských carských sil, aby mohli vrhnout svoje veškeré úsilí proti dohodovým spojencům na západní frontě. Přispěchali tedy Němci Rakušanům na pomoc a pronikali rychle na východ. Československým legionářům nezbývalo než vyklidit dříve dobyté pozice a ustoupit na východ od Kyjeva přes řeku Dněpr, aby nebyli obklíčeni. Tak začal pohyb ruských legií směrem na východ, který nakonec skončil po několika letech urputných bojů s bolševiky ve Vladivostoku.

Po překročení širokého koryta Dněpru se ocitli českoslovenští legionáři ve svízelné situaci. Německá vojska se hnala na východní Ukrajinu, na Ukrajině samé docházelo k bojůvkám mezi rozpadajícími se zbytky carské armády a ukrajinských protiruských autonomistů a všude panoval revoluční chaos. Během tohoto chaosu došlo v březnu 1918 k bitvě u Bachmače severovýchodně od Kyjeva, mezi postupujícími Němci a československými legionáři. Došlo k ní už jen těsně před sovětskou kapitulací. Po revolučním říjnovém puči v Petrohradě předešlého roku totiž v březnu 1918 uzavřeli sovětská bolševická vláda s Ústředními mocnostmi v městě Brest Litevsk potupný separátní mír a umožnili tak Němcům přesunout svoji východní armádu na západní francouzskou frontu. Tento Brest-litevský separátní mír uvedl československé legionáře do velmi ožehavé situace. Z ruského východu se počaly sunout transporty německých, rakouských a maďarských zajatců zpět ku svým vojenským jednotkám, a Čechoslováci se ocitli v kleštích. Chtěli pokračovat v boji za samostatnost po boku západních dohodových států, ale nemohli se tam pouštět přes nepřátelské Německo. Masaryk a jeho spolupracovníci však mezitím vyjednali prohlášení československé legie v Rusku za součást francouzské armády. Nezbývalo než vyjednat se sovětskými bolševiky cestu do Evropy přes Vladivostok, Japonsko a Spojené Státy, tou dobou již rovněž ve válce na straně francouzsko-britské Dohody. Za cenu odevzdání většiny zbraní bolševikům dovolil pak tehdy ještě mocný sovětský bolševik Trocký Čechoslovákům průjezd sibiřskou magistrálou přes Ural na Dálný východ. Brzy se však ukázalo, že slib Trockého je v praxi neproveditelný, a to především proto, že posun bojeschopných československých legionářů narážel na odpor Němců a Rakušanů, jejichž zajatci se hrnuli ve vlakových soupravách ze Sibíře domů a ke svým oddílům, a kteří se přesunu Čechoslováků snažili zabránit za každou cenu. Aby uspokojili Němce, zdržovali bolševici průjezd Čechoslováků po magistrále do Vladivostoku, jak se dalo.

Tak započala tak zvaná „sibiřská anabase“ našich ruských legionářů. Zmocnili se nejprve – často i holým násilím – potřebných zbraní a v obrněných vlcích zvaných „broněviky“ se probíjávali na vlastní pěst z evropského Ruska přes masiv uralských hor a přes nekonečnou Sibíř k Pacifickému oceánu na Východ. Zdařilo se jim v prudkých bojích jak se sovětskými bolševiky tak s ozbrojenými tlupami „bílých“ zmocnit se celé sibiřské železniční sítě, tak zvané sibiřské magistrály, po celém jejím pásmu z Evropy přes Perm, Čeljabinsk, Jekatěrinburk, Krasnojarsk a Irkutsk kolem Bajkalského jezera do Vladivostoku, k dopravě dohodovými parníky do Francie. Tato gigantická operace samozřejmě narážela na nesčetné potíže, a trvalo nakonec plně čtyři roky, než poslední z ruských legionářů dorazili do již samostatného Československa. Tato sibiřská anabase Čechoslováků vyvolala po celém světě velmi živý ohlas a jejich vítězné boje s bolševiky neskrývané sympatie svobodného světa. Ovšem již během roku 1918 dopomohla obrovská publicita věnovaná bojům ruských legionářů také T. G. Masarykovi v jeho snaze přesvědčit západní státníky, a zejména amerického prezidenta Wilsona, o spravedlivém nároku na vlastní samostatnou republiku. To bylo v kostce to nejdůležitější o legionářích ruských.

Počátkem roku 1918 svolila nakonec i Itálie k vytvoření československé legie, hlavně z českých a slovenských zajatců rakouské armády bojující v nejsevernější části italského poloostrova. Českoslovenští legionáři se potom vyznamenali zejména v bojích při řece Piavě v oblasti Santa Dona, v obtížném horském terénu na Altissimu u jezera La Guarda, a v boji o Dos Alto v září 1918. O uznání italské legie se zasloužil lev pařížských a římských salónů, Slovák v uniformě francouzského generála, Milan Rastislav Štefánik. Zatímco ruští legionáři ještě několik let po svolání československé samostatnosti válčili na Sibíři, legionáři francouzští a italští měli větší štěstí a dorazili ještě během roku 1918. Byli však hned potom odesláni na Slovensko do dalších bojů proti Maďarům, kteří se houževnatě zdráhali vydat Československé republice „Horní Uhry“. Na Slovensku se opět zúčastňovali vojenských akcí spolu s tam již dříve bojujícími českými sokoly.

Českoslovenští legionáři se za první republiky, až do vpádu Němců, stali jakousi páteří státu. Byli samozřejmě potom pronásledováni jak během německé okupace, tak za panování komunistů. Komunisté dbali úzkostlivě na to, aby se o legionářích nedověděli mladší generace. Ani Havlovi chartisté nejevili o ně obzvláštní zájem – takže naši občané narození po zániku první republiky o nich nevědí prakticky dodnes nic.

Nekupujte u Žida ... cukr, kávé, mouku; zabrali nám území; šutr, písek, louku

neviditelnypes.lidovky.cz *Jakub Roth* 7. 7. 14

To se asi teď zpívá v Bruselu. Jako za starých časů. Nátlak EU na členské státy, aby bojkotovaly výrobky z izraelských osad, je odporný.

Dvanáct dalších zemí Evropské unie vydalo varování před obchodováním s židovskými osadami na palestinských územích. Celkem tak podobné prohlášení zveřejnilo již 17 členů EU, uvedl izraelský list Haarec. Česko mezi těmito státy není a podobný krok ani neplánuje.

Tato aktivita vyšla od bruselských neomarxistů. Právě těch, kteří, ač mají plné huby lidských a občanských práv, čile dotují teroristické organizace palestinských Arabů. Těch, kteří zuřivě hájí jakýkoliv nárok muslimů směrem k jejich náboženským zvykům, zatímco křesťané u nich vyvolávají prudké zhnusení už jen svou prostou existencí. Těch, kteří s křikem řeší být jen hematoma na těle muslima, zatímco osudy pronásledovaných a vražděných křesťanů v islámských zemích je naprosto nezajímají.

Pokrytectví těchto bývalých levicových extremistů a nyní bruselských politiků a byrokratů dosahuje výše babylonské věže. Pokrytectví a více či méně skrývaný antisemitismus. Halený do termínu antisionismu. Je úžasné sledovat, jak si v tom notují s dnešními nacisty. Internacionální a nacionální socialismus ruku v ruce.

Jsem rád, že naši vládu, potažmo ministerstvo věcí zahraničních, tato výzva míjí. Sice asi nikdy nepřestanu překvapeně kroutit hlavou nad tím, že tento postoj zastává ministr Zaorálek nazývaný Zao Ce-tung, nicméně má u mne plus. Do té doby, než se zase připodělá před nějakým rudým potentátem, jako nedávno v Pekingu, a nezačne mluvit za všechny občany země Koruny české.

Nicméně bych uvítal, kdyby obchodníci začali zboží z Izraele (a především z oněch osad) viditelně označovat. Abych si je mohl koupit. Někdo bojkotuje, někdo kupuje. Tak by to klidně mohlo být. Ale nikdo mně, ani nám jako státu, nemá co zakazovat, co a od koho si koupit smím a naopak nesmím. Takže doufám, že v Bruselu i jinde zůstanou u pitomých a sprostých deklarací a do naší legislativy zasahovat nebudou.

Jakubroth.blog.idnes.cz

Vypůjčená a nevrácená

Jana Reichová

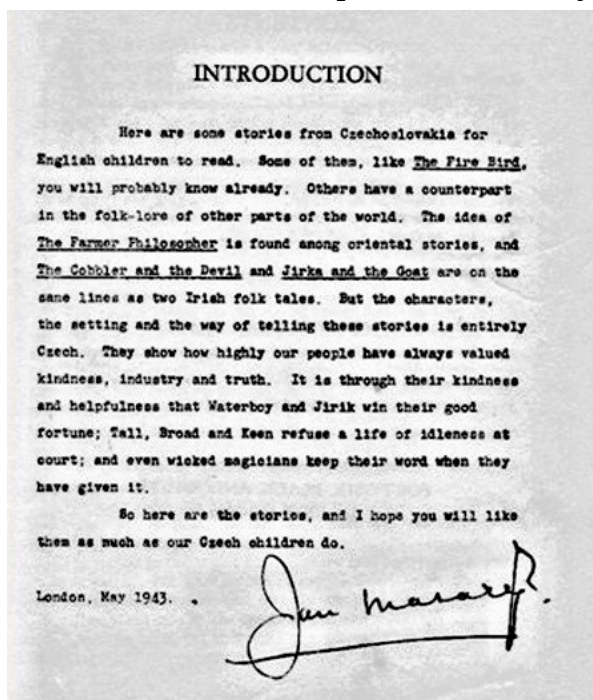
Musím ten nadpis upřesnit: samozřejmě, že píši o knize. Jistě tak jako mně, i vám se to stalo mnohokrát: nepoznám si, komu jsem knihu půjčila, a když ji později hledám, je již pozdě si pamatovat, kdo si ji odnesl. No a ten, kdo si ji odnesl, ji často nevrátil a nevrátí. Ovšem stalo se mně také, že jsem věděla, komu jsem knihu půjčila, ale také jsem si uvědomovala, že ta osoba mně velmi blízká, prostě opravdu zapoměla, že ji má pouze půjčenou. Potom odešla na věčnost, a kam se poděla kniha, nikdo neví. Právě tuto knihu mně poslala před mnoha léty za mnou do Austrálie moje maminka a nebyla pro mne drahá jen z těch důvodů, že ji poslala právě ona. Kniha „Písničkář Karel Hašler“ od Rudolfa Deyla byla pro mne vzácná i proto, že Karel Hašler byl blízký celé naší rodině, vždyť byl „Zlíchovák“ jako rodina mého otce a byla napsaná navíc Rudolfem Dylem. A víte, přece jsem nakonec měla štěstí: při jedné z posledních návštěv Prahy, myslím v roce 2008, jsem si mohla

koupit nové vydání této knihy s předmluvou Marcela Deyla. Toho jsem dokonce měla možnost před lety potkat; býval to spolužák mého manžela.

Vypůjčené a nevrácené knihy tedy jak víme, původní vlastník ale většinou nenachází nebo nezískává zpět.

Docela jistě znáte i takové lidi, kteří nevrátí knihu zpět do veřejné knihovny. Jistě, to se také stává. A tom chci vlastně psát. Takovým jedním nevrácením, se ocitly v Austrálii Erbenovy pohádky. V českých krajanských rodinách je jistě Erbenových pohádek dost, také třeba ty později zfilmované („Třetí princ“, „Nesmrtelná teta“, „Obušku z pytle ven“). Já mám před sebou ale Erbenovy pohádky v anglickém překladu.

Knihy se již téměř rozpadá, některé stránky jsou stářím poškozené. Nu není divu. Tento překlad Erbenových pohádek byl vydán v Anglii, v Londýně, v roce 1943. Předmluvu k nim napsal Jan Masaryk.

Tady máme několik povídek z Československa ke čtení pro anglické děti.

Některé z nich jako Pták ohnivák pravděpodobně už znáte. Jiné mají zase protějšek ve folkloru jiných částí světa.

Myslenku ze Sedlák filozof lze najít mezi povídkami z orientu, Švec a ďábel a Jirka a koza jsou podobné dvěma irským lidovým povídkám. Ale jejich charakter a způsob vyprávění těchto povídek jsou zcela české. Ukazují, jak si náš národ vždycky vážil dobrosrdečnosti, průmyslu a pravdy. Jejich dobrosrdečnosti a ochotou pomáhat získají Vodnár a Jirka jejich štěstí. Dlouhý, Široký a Bystrozraký odmítají zahálčivý život u dvora. A dokonce i zlomyslní čarodějové dodrží dané slovo.

Tak tady jsou ty povídky a já věřím, že se vám budou líbit stejně jako českým dětem.

V Londýně v květnu 1943

Knihy obsahuje 12 pohádek se 46 černobílými ilustracemi a čtyřmi barevnými. Samozřejmě mezi nimi nechybí pohádka „O Zlatovlásce“, „Dlouhý, Široký a Bystrozraký“, „Pták Ohnivák a liška Ryška“, „Otesánek“, „Jirka s kozou“, „Švec a čert“ a ty další známé pohádky.

Jak to s tou knížkou tedy bylo, jak se dostala až do Austrálie?

Jednoho dne, před dosti lety v jedné škole v Anglii, si malá školačka tyto pohádky půjčila ve školní knihovně. Na stránkách knihy je razítko knihovny a školy ale to vám neprozradím. Docela jistě ne.

Malá anglická školačka začala číst a ty naše pohádky jí tak zaujaly, tolik se jí líbily, že četla znovu a znovu. A potom přišel okamžik, kdy měla knihu vrátit, ale to ona nemohla udělat, nemohla se s ní rozloučit. Nevím, jak se jí povedlo knihu si nechat. Nu, neodpustili byste jí, vždyť se zamilovala do Erbenových pohádek.

Po mnoha letech přesídlila do Austrálie a Erbenovy pohádky přicestovaly do nového domova s ní. Tolik je měla ráda, že ani tehdy se s nimi nerozloučila. Opět uplynul delší čas, když poznala jednu ženu, blízkou příbuznou našich krajanů a rozhodla se, vrátit pohádky do českých rukou.

Tak se kniha dostala do rodiny prof. Ivo Kaliny, bývalého učitele na zdejších gymnáziích a také prvního učitele české sobotní školy a jeho ženy Lilly. Ti knihu pečlivě zabalenou předali mně. Slíbila jsem, že se neztratí a svůj slib jsem dodržela. Erbenovy pohádky v anglickém překladu jsou uloženy v archivu Palackého university v Olomouci.

Nemáme stejného boha! nevidtelnyes.lidovky.cz P. Ivan Peschka 2. 6. 14

„Co vy, věřící, pořád blbnete, vždyť máte přece jednoho Boha!“ Kdo z nás tuhle větu (opakovaně) neslyšel? Povětšinou nikoliv od ateistů, pro ty jsme jen tupá, zblblá nebo zákeřná verbež, ale od lidí, kterým P. Halík říká výstižně „něcisté“. To jsou ti, co vám řeknou, že věří, že „NĚCO“ nad námi je. A opravdu to zdálky a na letmý pohled může vypadat, že jejich tvrzení o jednom Bohu je namístě. Poslouchejte, co křesťan, judaista a muslim vyznávají: Věřím v jednoho Boha; Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný; není božstva kromě Boha. Přesto si dovolím stát za názvem svého článku: **Nemáme stejného boha!**

Snad všichni lidé na zemi se řídí jedním principem: dělají to, o čem si myslí, že je pro ně dobré. U lidí, kteří v boha/y nevěří, jde o to, že se chovají buď tak, aby to bylo ku prospěchu většiny (a tím i jim), nebo jen jim samým. U lidí věřících jejich chování vychází, nebo by alespoň mělo vycházet, z jejich víry, že pokud konají podle vůle svého boha, je to prospěšné jim i lidstvu jako celku a Bůh je spokojen. Správnost jejich chování a „spokojenost“ Boha jedno jsou. Bůh odměňuje statečné, milosrdné, pracovitě, čestné, poctivé, protože to On stanovuje, co je správnost, odvaha, slitování, pravda a poctivost. Jsem vystudovaným religionistou, ale nevím o náboženském systému, kde by božstvo souhlasilo, natožpak chtělo, aby jeho věrní dělali něco, co jemu samému se mu přičí, a kde cílem věřících je takové jednání, které by jej, Boha, „neuspokojovalo“. Proto se jednotlivé náboženské a věroučné systémy odlišují, protože jejich členové mají odlišné představy o tom, co se jejich bohu líbí. Bohyně Kálí měla ráda, když její oběť byla uškrcena; keltský Esus chtěl, aby byla pověšena; staří Germáni obětované topili v močálech. K poctě Satí, šakti boha Šivy, se na indickém venkově dodnes upalují vdovy. Myslím, že nikoho dnes nenapadne říkat, že s těmito lidmi máme my, křesťané v Evropě jedenadvacátého století, stejný pohled na Boží vůli.

Již řadu dní plní stránky zpravodajských serverů zpráva z několika zemí: zpráva o otci, který ukamenoval svoji dceru za to, že si nechtěla vzít muže, kterého jí rodina vybrala, zpráva o (asi) dvou stovkách nezletilých dívek unesených do sexuálního otroctví a zpráva o ženě, která si jako křesťanka vzala křesťana, a za to má být zbičována a pověšena. Společným jmenovatelem je **islám**. To on učí, že jejich bůh, nazývaný Alláh, tohle chce, že se mu to líbí, že si to přeje.

Západní svět je otřesen. Část z toho, co se ještě v dnešní době za našimi humny děje; část z toho, že musí vysvětlovat, že za to přece islám nemůže, že je to to nejmírumilovnější náboženství a netolerantními jsme přece my Evropané a my křesťané zvláště, protože jim chceme vnutit svou, jim cizí morálku. Nejen eurounijní a socialistické autority, ale i někteří křesťané se nás snaží přesvědčovat, že se mýlíme. Bohužel, sami muslimové jsou v tomhle upřímnější. Když se P. Halík obrátil s dopisem na zástupce muslimů v ČR, aby rozsudek nad somálskou křesťankou odsoudili, odpověděli vyhýbavě, že slyšeli, že není přičetná, a proto že by se tento – jinak spravedlivý – trest asi udělit neměl. „Budeme požadovat spravedlivé posouzení případu, který vrhá zlé světlo na spravedlivé islámské zákonodárství, které je neprávem obviňováno z nelidskosti.“

Proto razantně protestuji proti tomu, aby někdo říkal, že oni a já máme stejného Boha. NEMÁME. Můj Bůh, tak, jak v něj věřím, není úchyl, nesouhlasí s kamenováním ani bičováním dívek a ani nemá radost z únosů školaček. Věřím, že ani Bůh, kterému skládá své účty P. Halík, není sadista. Není totiž společný, totožný, tentýž Bůh křesťanů a muslimů. Náš Bůh vede matky a otce k tomu, aby své děti chránili a nikoliv ovazovali semtexem jako matky izraelských Arabek či tloukli kamenem do hlavy jako iráňští otcové. Náš Bůh to zakazuje, jejich si to žádá!

Vím, jak bude vypadat diskuse pod tímto článkem, proto předesílám: nebojoval jsem v žádné křížové válce ve středověku, neodsoudil jsem nikoho v žádném inkvizičním procesu, neupálil (ani neudal) jsem žádnou čarodějnici, neprodával jsem odpustky ani nepálil české knihy, ani jsem nikdy neměl žádného černého otroka. Mám svůj rodokmen zpracován cca do roku 1550, a pokud je mi známo, ani žádný z mých předků do této kategorie nespadal. Stejně tak mohu místopřísežně prohlásit, že jsem nikdy neměl sexuální styk s chlapcem ani mužem a ani s nezletilou dívkou, s mnichem, jeptiškou nebo ministrantem. Přesto chápu, že to naplní diskusi a že za to

budu činěn odpovědným. Bohužel se z toho nemohu ani vyzpovídat, protože k tomu nedošlo, takže tyto hříchy se mnou bude muset zúčtovat až Velký šéf.

Věřím, že to udělá spravedlivě, protože věřím, že je to DOBRÝ BŮH. Nemám totiž s muslimy stejného Boha. Bohudíky.

Autor je starokatolický kněz.

Ochrana lidských práv a islám

neviditelnypes.lidovky.cz/redakce.aspx

Roman Los 4. 6. 14

Práva a svobody deklarované Všeobecnou deklarací lidských práv neplatí podle článku 30 pro ty, kteří tato lidská práva a svobody vzhledem k jiným sami porušují nebo k tomu třeba jen směřují, islám nevyjímaje.

1. Je ochrana islámu jako náboženství oprávněná?

Všeobecná deklarace lidských práv, jako dokument OSN z roku 1948, deklaruje mj. svobodu náboženského vyznání všem lidem (články 2, 18, 19, 26), a to s jednou podstatnou podmínkou podle článku 30, že totiž „*Nic v této deklaraci nemůže být vykládáno jako by dávalo kterémukoli státu, kterékoli skupině nebo osobě jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů, které by směřovaly k potlačení některého z práv nebo některé ze svobod v této deklaraci uvedených.*“ Jinak řečeno, **deklarovaná práva a svobody nesmí být kýmkoliv zneužity k porušování těchto práv a svobod jiných. To prakticky znamená, že deklarovaná práva a svobody neplatí pro ty, kteří tato lidská práva a svobody vzhledem k jiným sami porušují nebo k tomu třeba jen směřují.** Případný odborný a nezaujatý právní rozbor by patrně dospěl ke stejnému závěru.

Že muslimové deklarovaná lidská práva a svobody porušují, je mimo jakoukoliv pochybnost. O tom svědčí jejich chování nejen v jejich zemích, ale i v zemích, kde jsou jako hosté. Podstatné je to, že se nejedná jen o selhání jednotlivců, např. tzv. Teroristů či fundamentalistů, jak se často tvrdí, ale o způsob chování předepsaný všem muslimům v jejich svatých knihách. Ten splňuje prakticky všechna kritéria genocidy formulovaná v Úmluvě o prevenci a postihu zločinů genocidy (Resoluce OSN 260 z roku 1948). Tím muslimové představují smrtelné nebezpečí pro celý neislámský svět, horší než byl nacismus a komunismus. Problém má tři části:

- a) plánování a postupné provádění genocidy týkající se všeho neislámského obyvatelstva Země,
- b) nedodržování „Všeobecné deklarace“ a teroristické akce ve vlastních i v jiných zemích,
- c) rozsáhlá a cílevědomá podpora šíření islámu infiltrací v tzv. demokratických zemích.

Aby normální soužití muslimského a nemuslimského světa bylo vůbec možné, museli by muslimové prokazatelně odvrhnout ty části svých svatých knih, které jim přikazují pomocí genocidy ovládnout celý svět a podřídít ho islámskému právu šaría. Aby se na islám mohla vztahovat ochrana jako na náboženství podle „Deklarace“, museli by muslimové navíc dodržovat deklarovaná lidská práva a svobody i ve svých vlastních zemích. Nelze nevidět, že toto se sotva může podařit. Svět se však přesto musí bránit. Odepření ochrany islámu jako náboženství podle „Deklarace“ je z hlediska sebeobrany neislámského světa proti islamizaci zásadní, nezbytné a nenahraditelné, neboť tato ochrana je právě tím faktorem, který paralyzuje sebeobraně schopnosti společnosti.

Dosavadní obrana proti islamizaci má převážně ráz tzv. boje proti terorismu, zatímco daleko nebezpečnější infiltrace je široce tolerována a přehlížena. Kromě vojenských akcí proti cizím státům a vedení nákladných a nevyhratelných válek (Afghánistán, Irák) je to individuální stíhání teroristů a odhalování jejich vazeb. To nutně znamená též eskalaci nepopulárního zasahování do práv občanů na soukromí i s mezinárodním dosahem (viz např. aféru „Snowden“). Přesto islámský terorismus není na ústupu, ale právě naopak, neboť řešení jednotlivých případů islámského terorismu

a individuální stíhání teroristů je jako chtít vymýtít malárii chytáním jednotlivých komárů-nositelů malárie v obrovském hejnu, což by bylo beznadějně.

Má-li se problém islámu vyřešit tak, aby muslimové a ostatní obyvatelé Země mohli normálně koexistovat, musí se vyřešit především konflikt mezi jejich etickými zásadami. To vyžaduje kromě průběžných represivních opatření proti islámskému terorismu zahájit intenzivní obranu na poli politickém, a to především na úrovni OSN. Tam by měl být předložen návrh rezoluce s jasným sdělením určeným jak islámským státům sdruženým pod OIC (Organisation of Islamic Cooperation), tak všem ostatním státům, že **dokud se islám přesvědčivě nevzdá všech aktivit spojených s agresivním džihádem a z islámských svatých knih nevypustí všechny pasáže, které znamenají genocidu neislámské části světa, nebude se na islám vztahovat ochrana jako na náboženství podle „Všeobecné deklarace lidských práv“ a islám bude považován za genocidní ideologii stejně jako nacismus.**

Takový návrh může učinit každý členský stát OSN, např. Česká republika, případně ve spojení s dalšími státy. Je na vedení státu, aby učinilo příslušné kroky, neboť islamizací je ohrožena bezpečnost státu a jeho demokratický systém. Péče o její zajištění i v době delší než jedno volební období patří bezesporu mezi jeho základní povinnosti. Aktivita a iniciativa vedení je žádoucí, nemá-li se dostat pod tlak občanských iniciativ jednajících na základě čl. 23 Listiny základních práv a svobod (ČR).

Další podrobnosti k tomuto problému lze nalézt např. na webu www.urgent21.cz a v řadě tam uvedených odkazů.

2. Akce

Výše uvedený text jen s malými rozdíly byl zaslán několika představitelům našeho státu. Dosud odpověděl jeden z adresátů s tím, že s mojí argumentací nesouhlasí, protože – cituji:

„...při ní dochází k přílišnému zevšeobecňování. ... jsem přesvědčen, že cílem většiny muslimů není pomocí genocidy ovládnout celý svět, což mohu doložit osobní zkušeností z řady setkání s představiteli islámského světa. ... V obecné rovině se domnívám, že celosvětové kulturní, náboženské či jakékoliv jiné odlišnosti mohou být vzájemně inspirativní, cestu tedy vidím v hledání porozumění a ne v konfliktních řešeních.“

Jméno adresáta úmyslně neuvádím. Důležitější než jméno je způsob jeho myšlení, přičemž se obávám, že odpovědi ostatních adresátů, pokud nějaké ještě dostanu, budou podobné.

Na toto zdůvodnění jsem dotyčnému odpověděl toto:

Především moc děkuji, že jste mi odpověděl. Snad přijmete mé uznání vyjádřené veršem z Goethova Fausta: „Vždyť je to věru pěkné, když tak velký pán tak vlídně ráčí hovořit i s ďasem.“ Bohužel „ďas“ s Vaší argumentací nesouhlasí. Nedovolil bych si znova se na Vás obracet, kdyby se nejednalo o tak závažný problém, jako je otázka bytí a nebytí celé naší civilizace. Existuje snad závažnější problém než právě tento?

Vytýkáte mi přílišné zevšeobecňování, čímž zřejmě rozumíte to, že vycházím z toho „co je dáno“, tedy přikázáno všem muslimům v jejich svatých knihách, zatímco Vy důvěřivě zevšeobecňujete několik Vašich pozorování na většinu muslimů s tím, že ne všichni muslimové jsou ochotni příkazy svých svatých knih plnit. Dělení muslimů na ty „hodné“ (tvořící možná většinu početní, nikoliv však mocenskou) a na fundamentalisty a teroristy je známá argumentace multikulturalismu, který je součástí pseudohumanismu. Historie však varuje, že dění neurčuje početní, ale mocenská většina (viz nacistické Německo, bolševické Rusko aj.). Nefunkčnost obou forem multikulturalismu (asimilační i diskriminační) již před časem otevřeně přiznali i čelní politici, jako Merkelová (Německo), Sarkozy (Francie), Cameron (UK). Přesto tato ideologie paralyzující sebeobranu a sebezáchranu států i nadále ovlivňuje dění v Evropě a ve světě. Velkou nadějí na změnu názorů na sebeobranu jsou výsledky posledních voleb do EUP. U nás bude patrně multikulturalismus přežívat o něco déle vinou chimérického „pravdoláskařství“. Zatím se nikdo snad ani nepokusil vysvětlit, jakým právem je lidsko-právní agendou, multikulturalismem a vládami ignorován čl. 30 „Všeobecné deklarace lidských práv“, který má zabránit zneužívání široce pojatých práv v ostatních člancích, a Úmluvy o prevenci a postihu zločinů genocidy (Rezoluce OSN 260 z roku 1948). Právě z jejich nedodržování a ignorování plyne bezpečnostní riziko nebývalého rozsahu pro státy zejména naší civilizace, tedy včetně našeho. Toto je

smyslem mého podání. Nejde tedy o další subjektivní názor, ale o názor vycházejících z platných dokumentů a z aktuální situace. Můj hlas jako jeden z tisíců umlkne, jestliže někdo objektivně a důvěryhodně (!) vyvrátí výše uvedené argumenty. Do té doby nemohu než apelovat na jednu ze základních povinností představitelů státu, tj. chránit bezpečnost jeho a jeho občanů.

Ještě za něco Vám musím poděkovat. Jsem rád, že jste mne neoznačil nálepkami jako „rasista“, „xenofob“ apod. Bylo by to nespravedlivé. Nikde u mne nenajdete útočné či urážlivé výroky, ale naléhavé výzvy k sebeobraně. To platí i o návrhu pro OSN. Lze prokázat, že sebeobrana není jen právem, ale základní povinností každého subjektu. Pokud ji tento nepřijme, je to známkou jeho degenerace, a podle Přírody (základních biologických principů) tím ztrácí nárok na existenci. Příroda nezná slitování.

Omlouvám se za svoji smělost, ale prosím, udělejte jako člověk vše, co je ve Vašich silách. Naše generace nějak dožije. Ale těch, co přijdou po nás, je mi upřímně líto. Možná opět nastane čas, kdy živi budou závidět těm mrtvým. Naší vinou.

S nadějí – občan Roman Los

3. Závěr

Je zřejmé, že dosáhnout podání uvedeného návrhu na OSN je nadlidský úkol. Zná však někdo lepší řešení? Jen nářky a „monitorování“ neúprosně se zhoršujícího stavu nic nevyřeší. Situace by se podstatně zlepšila, kdyby se za takový návrh postavila nějaká občanská sdružení, objevily se petice a informace na facebooku, twitteru, řetězové e-maily apod. s cílem přesvědčit co nejvíce občanů a média, že naše civilizace je opravdu ohrožena, a že není naléhavějšího úkolu pro každého než vynaložit všechny své síly pro její záchranu jako při rozsáhlé živelní katastrofě, před kterou není úniku. Jako jeden z mnoha se jako autor těchto řádků o to snažím, avšak vzhledem k věku budou možnosti mé i mých vrstevníků čím dál omezenější. Štafetu musí převzít mladší generace, neboť o jejich budoucnosti se dnes rozhoduje. Jestli vedení státu se své povinnosti vůči občanům nezhostí, pak by měl přijít ke slovu zmíněný článek 23 Listiny základních práv a svobod (ČR):

„Občané mají právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny.“

Psychologie islámské krutosti

neviditelnypes.lidovky.cz/redakce.aspx

Benjamin Kuras 11. 7. 14

Jak nám v záběrech internetových zpravodajství před očima bují a do celého světa se roztéká islámská státotvornost uřezáváním hlav odpůrcům, ukřižováním nedostatečně loajálních souvěrců, kamenováním znásilněných, usekáváním údů obviněným, bičováním nedostatečně loajálních, věšením homosexuálů, masakrováním jinověrců a destrukcí jejich kulturních památek a svatyň, je na čase pokusit se identifikovat, z jaké psychické vady takové šílenství pramení. Vysvětlovat to několika stovkami vražedných veršů středověké, blouznivě nesrozumitelné a týravě nudné knihy tklivě kvílivých veršů inspirovaných pouštními džiny a jeskynními halucinacemi už nepostačí. Žádná kniha nedokáže ke krutosti tohoto kalibru inspirovat nikoho, kdo na tuto inspiraci není psychologicky naladěný. Hitlerův Mein Kampf by nedokázal k nacistickému řádění hromadně inspirovat Skoty nebo Švédy a dokonce ani ne samotné Němce tři desetiletí před nebo tři měsíce po druhé světové válce. K tomu byl nutný dostatečně velký počet („kritická masa“) lidí, kteří v sobě dokázali překonat základní prvky lidskosti a uvěřit v bohulibost vraždění a přijmout je za osobní úkol a životní poslání.

Krutosti bolševismu a nacismu jako následek sexuální represe vysvětlil a dokumentoval už v 30. letech minulého století Freudův žák, rakouský a později americký psychiatr Wilhelm Reich. Tentýž aspekt – plus absenci smyslu pro humor, krásu, lásku, laskavost a soucit – identifikoval dánský psychiatr Nicolai Sennels u dnešní evropské islámské mládeže nakažené „memem“ (mentálním virem) islámského totalitarismu. V české vědě se o to s mimořádným úspěchem pokouší docent biologie Martin Konvička stručnou knížkou eseju, bohužel trochu nešťastně a zaváděivě titulo-

vanou „Sex, drogy a islám“ (vydavatel www.lukaslhotan.cz). Ona je totiž především strhující a do hloubky lidské psychiky a biologických zákonitostí pronikající studií krutosti přímo způsobené sexuální represí.

Jako hlavní psychologicky formující represivní prvky islámu Konvička identifikuje tyto: Klasická islámská misogynie, která je předislámského pohanského původu, jen koránskými verši potvrzená. Žena je v ní majetkem muže, muži ve všem podřízená a podřazená, k plození hojného potomstva a mužovu sexuálnímu uspokojení stvořená a nemající nárok na uspokojení vlastní. Žena projevující nezávislost, samostatnost a nepotlačené ženství je brána za prostitutku koledující si o znásilnění. Z toho pramení i schválení mužského násilí a příkaz ženské poslušnosti. Zákaz veřejného pohybu žen bez příbuzného muže nebo bez „zneviditelnění“ kompletním zahalením. Nucená manželství a otcovské či bratrské „ctnostní“ vraždy neposlušných dívek. Trestání žen za vlastní znásilnění. Genitální mrzačení dívek bolestivým a často životu nebezpečným odřezem klitorisu a stydkých pysků s účelem zbavit je navždy možnosti pohlavní rozkoše, které se i v západních zemích stává v muslimských komunitách endemickým, postihujícím statisíce dívek i přes svou trestnost. Snadnost mužského a nesnadnost ženského rozvodu. Samotné mnohoženství, které muži umožňuje sexuální potěchu se „omlazovat“ až do pedofilie. A vrozená neschopnost cítit k ženám úctu neprojevitelnou ani k vlastním ponižovaným matkám.

Mnohoženství je samozřejmě zároveň příčinou sexuální frustrace mužů zůstávajících „na ocet“ a nadřzených na lov nemuslimek. Znásilňování žen žádnému muži „nepatřících“. Ochoty věřit v ráj plný panen pokorně se oddávajících bojovníkům padlým ve jménu Alláhově. Segregace žen od mužů ve většině sfér veřejného života a zákaz veřejných projevů mužsko-ženské intimnosti přidává k frustraci z nedostatku dostupných žen ještě frustraci z nemožnosti se s ženami seznámit. Vyřazení pohlavního výběru a nevyhnutelná častost příbuzenských sňatků již dlouhodobě působí „evoluční zblbnutí“.

Z nedostatku dostupných žen pramení i rozšířený sklon k homosexualitě, která je ale zároveň trestná, čili nebezpečná. Přidáním zákazu alkoholu, hudby, divadla a prakticky veškeré veřejné zábavy si islám z frustrovaných mladíků vytváří trvalé vzteklouny, jimž stačí málo, aby se proměnili ve vrahouny. Ty pak špetka pohrdání životem a lásky k smrti přeměňuje v živé střely směřující k lepšímu životu na věčnosti. Zákaz opuštění víry a nenávisť k virám ostatním této střele poskytne nasměrovanou hlaveň a spoušť stisknutou s rozkoší pohlavního orgasmu.

V Konvičkově sexuologické definici se většinový islámský muž nachází v úchylové kategorii „hierarchické sexuality“ dominantně-submisivní nebo až sado-masochistické. Její podstatou je získávání rozkoše působením bolesti podmaněným nebo podmaňováním druhých působením bolesti. To se pak promítá i do krutosti k dětem, zvířatům, životnímu prostředí a poraženým odpůrcům. Tím vším je islámský muž nucen udržovat předstíraný self-image nadsamce či alfasamce nepřipouštějícího projev slabosti, soucitu, litosti nebo submisivnosti.

K vyjeknutí „euréka“ inspiruje Konvičkovu ujištění, že „biolog a ekolog pochopí islám snáze než orientalista“. A to právě Dawkinsovým objevem „memu“, jímž je jakákoli informace, kterou lidé imitují a předávají. Biolog tudíž může chápat i každé náboženství jako mem, který má určitý účel. Jediným účelem a smyslem existence islámu je šíření islámu a podřízení celého světa, jemuž je správné obětovat vlastní život. Ale „memetický virus par excellence dělá z islámu až to, že jakmile by islám – dle vůle Alláhovy – zvítězil, zničil by své nositele a tím i sám sebe.“ Díky memetickému příkazu „šir mě!“ by totiž důsledkem islámského vítězství nad světem bylo „lidstvo přemnožené, sexuálně frustrované, degenerované, neznající vlastní minulost, neschopné tvůrčího vývoje, kruté, zničivší životní prostředí, utápějící se v sektářském násilí a poddajně zblblé“.

Není divu, že Konvička je už delší dobu terčem nenávisť milovníků islámu a obhájců islámského práva ohrožovat práva a životy všech ostatních. Ale člověka žasnoucího nad jejich vehemencí napadá pár hodně palčivých otázek.

Kdy už, prosím, někdo z vás laskavě vydá nějaký spis vysvětlující, čím vlastně – kromě možná ekologické záchrany planety vyvražděním přemnoženého lidstva – by vláda islámu civilizaci a světu prospěla? Kde je nějaká islámská kultura, která by nás povznesla, oduševnila, inspirovala k větší tvořivosti a laskavosti? Jakou dnešní literaturu, umění, hudbu, divadlo, vědu, technologii a vzdělanost nabízí? Kde jsou

nějací islámští filozofové, psychologové, lékaři či ekonomové, od nichž bychom se mohli učit něco všeobecně lidsky užitečného? Kde jsou islámské technické vynálezy usnadňující život na planetě? Která islámská země by pro svět mohla být vzorem spravedlnosti, laskavosti, prosperity a šťastného žití? Kam se poděl a čím byl zabit onen slavný a do nekonečna omílaný „zlatý věk vzdělanosti“ trvající dvě staletí, ale už sedm staletí mrtvý?

Zkuste to konečně, prosím. A aby to mělo alespoň dvě stránky.

Rozporuplný svět islámu neviditelnypes.lidovky.cz *Luděk Frýbort* 20. 6. 14

Předesílám, aniž bych se chtěl vychloubat, že na rozdíl od mnohého ducha spanilého, co o rovnosti všech věr píše a islámofobii zvysoka káře, se v islámu slušně vyznám. Je jedním z objektů mého publicistického i soukromého zájmu; prostudoval jsem dosti vzevrubně korán a mám ponětí o neméně významném ústním, v koránu nezaznamenaném podání tzv. *hadíthů*. Absolvoval jsem dva ročníky klasické arabštiny (čimž netvrdím, že ji dosud v plné míře ovládám), procestoval jsem, sám a nezprostředkovaně – hned to spočítám – jedenáct muslimských zemí včetně sedmi arabských, poznal tamní lid, jeho charakter a způsob myšlení. Rád potvrdím, že jsou muslimové ve svých domovských zemích vesměs lidé čestní, neúchylně poctiví, k cizinci vlídní a tolerantní, pakli se ovšem cizinec nezačne zastávat Izraele; též debatám o příčinách terorismu je lépe se vyhnout. Nicméně je islám, nemalujeme si, co není, nauka s naším chápáním světa nekompatibilní; ne náboženství jako každé jiné, jak se z povrchnosti tvrdívá, nýbrž ultimativní životní návod, odchylek netrpící, mravní, právní, politický a všeobecně společenský řád, ucelená, odporu ani odchylek nesnesoucí ideologie. Co mi ze všeho vyšlo, není islámofobie, jak by zajisté můj postoj nazval lisavý duch politické korektnosti, nýbrž kritika islámu. A zdůrazněme hned, že kritizovat musí být dovoleno všechno, včetně věcí nejposvátnějších. Co si nárokuje nekritizovatelnost, bez výjimky smrdívá.

Abychom si něco nenamlouvali: jsme muslimům tím, čím bývali různí pohané křesťanským misionářům: lidským materiálem nižší kvality, jemuž je dřív nebo později určeno uzříť světlo Pravdy, lze-li po dobrém, nelze-li, po nedobřem. Neboť tak praví sůra Pokání: *On je ten, jenž vyslal posla Svého se správným vedením a náboženstvím pravdivým, aby zvítězilo nad všemi náboženstvími jinými...* A tamtéž (pro ty, kdož si představují, že mohou problémy vzájemného vztahu vyřešit kavalířskou dohodou, my ústupeček, vy také ústupeček): *Neochabujte a nevybízejte k míru, když máte převahu!* Což není nábožná alegorie, jak jsme zvyklí z Pisma svatého, nýbrž program. Naprosto a pro každého závazný; dokonce i pro ty z muslimů, jež máme sklon zvát umírněnými.

Je islám nauka velmi sebejistá, obsahově však mělká; věru je obtížno uvěřit, že s něčím tak lajdáckým seslal Bůh archanděla Džabráíla (Gabriela) k proroku Muhammadovi, aby zvěstoval lidstvu pravdu v celé definitivní a dál už nezlepšitelné dokonalosti. Veškerá, všeobsahující pravda pak je vepsána do svaté knihy koránu, jejímž autorem je sám Bůh; musíme vědět, že existovala už před stvořením světa a čekala na okamžik, kdy mu bude moci být zvěstována. Kdo chce mluvit o islámu, měl by jí aspoň zběžně prolístovat. Najde povrchně, jakoby v kvapu opsané pasáže z evangelií a židovských pověstí Starého zákona, tu a tam stopu zoroastrismu; jediné skutečně původní jsou prvky společenského kodexu kupecko-pastevecké společnosti západní Arábie v počátku sedmého století, našemu žaludku ne vždy stravitelné. Očekával jsem, že v něm najdu ne snad něco, s čím bych se mohl bezvýhradně ztotožnit, ale nad čím bych si řekl, vida, tohle je mi nově, z tohoto pohledu jsem o té věci ještě nepřemýšlel... Kdepak. Jen plytkosti a naivity, někdy k poušmání, to když korán líčí radostí ráje: *Tam dívky budou rozkošné a překrásné velkých očí černých, v stanech strážené, jichž nedotkla se ruka muže ni džina žádného* (sůra Milosrdného)... *pro bohabojné je připraveno místo blažené, zahrady a sady révy vinné, dívky s plnými nadry, věkem s nimi stejné, a poháry po okraj naplněné...* (sůra Zvěsti). Ráj, jak vidno, pouze pro pány; co se děje s bohabojnými muslimkami, jestli také budou mít k dispozici chlapce rozkošné, jichž nedotkla se ruka ženy ni džinice žádné, korán nepraví. Jindy, k hrůznému ustrnutí, když dojde na líčení pekla, jež jest údělem méně bohabojných. *Těm, kdož neuvěřili, strážěn bude šat z ohně a hlavy jejich budou*

vodou vroucí polévány, jež rozleptá vše, co v břichách jejich je, i kůži jejich, a pro ně připraveny jsou důtky železné...(súra Pouti). Ti, kdož prohlašovali za lež, s čím posly Svě jsme vyslali, ti záhy poznají, až s okovy na šjích a v řetězech budou vláčeni do vody vroucí a pak v pekle budou páleni... (súra Odpouštějícího). Nutno dodat, že ani jedno, ani druhé muslim nepokládá za nezávazné podobenství, jak jsme naklonění chápat náboženské texty my, nýbrž za realitu, o níž se nepochybuje. Tápe tak mezi nejistou nadějí na ráj a mnohem přítomnějším strachem z hrůz pekelných, z čehož odvozuje své konání. Tím spíš, že laškování s dívkami plných ňader a poháry po okraj naplněné nejsou nikterak zaručeny, ba naopak. Muslimský Bůh, jsa velmi reálně všemohoucí, by mohl dopřát radostí ráje všem, ale on si libuje v příšernostech. Pravit súra Padnutí na zem: „*Kdybychom chtěli, dali bychom správné vedení duši každé, leč nechť uskuteční se slovo Mé: Věru naplním peklo lidmi spolu s džiny!*“ Člověk by neřekl, že Bůh může být takový sadista.

Je islám též nauka podivně nekonzistentní, popírající na konci, co přikazovala na začátku. Takový je například vztah k alkoholu: jednou chvála, podruhé zákaz (súra Včely: ... *a z hroznů opojný nápoj získáváte i stravu výtečnou – také v tom znamení je pro lid rozumný*), zejména však k jinověrcům. Pravit súra Pavouk: *nepři se s vlastníky písma (míněni jsou křesťané a židé) leda způsobem nejvhodnějším. A rci: uvěřili jsme v to, co bylo sesláno i vám, a náš i váš Bůh jedno jsou, a my do vůle jeho odevzdáni.*“ Naproti tomu súra Prostřeného stolu: *Vy, kteří věříte! Neberte si židy ani křesťany za přátele, neboť oni jsou přáteli jedni druhým; a Bůh věru nepovede lid nespravedlivý. A tamtéž: Uvrhli jsme mezi ně (muslimy a jinověrce) nepřátelství a nenávisť až do dne zmrtvýchvstání...* Tak si vyberme.

Říkává se o islámu, že je náboženstvím míru a ne každý muslim že je fanatik. Na obojím je kus pravdy. Samo slovo *islám* (podřízení se) je odvozeno přesmyčkou z arabského *as-salamu* = mír. Ovšem mír mezi námi, kteří jsme uvěřili. Jinak... *Až uplynou posvátné měsíce, zabíjejte modloslužebníky, kdekoliv je najdete, zajímejte je a chystejte proti nim všemožné nástrahy!* (súra Pokání). Tamtéž: *Bůh věru koupil od věřících jejich osoby i jejich majetky s tím, že jim bude dán ráj. A oni bojují na cestě Boží, zabíjejí a jsou zabíjeni.* Jakož i súra Prostřeného stolu: *A odměnou těch, kdož vedli válku proti Bohu a jeho Poslu, bude věru to, že budou zabiti nebo ukřižováni či jim budou useknuty jejich pravé ruce a levé nohy, zatímco na onom světě je čeká trest nesmírný.* Začíná přitom každá súra slovy *Bi ismi lláhi rahmáni ráhimi*, Ve jménu Boha milosrdného, slitovného... strach pomyslet, kdyby takový nebyl.

Existuje ovšem i smírná, tolerantní verze islámu, súfismus, zdůrazňující spíš mystické spojení člověka s Bohem než cestu výboje. Potíž je, že nemá podporu v doslovném znění koránu a zůstává tak vnitřním přesvědčením nevelkého počtu myslivějších lidí. Zejména poslední dobou nabývá na síle a vlivu směr opačný, saláfismus, chápající korán až sakramentsky doslovně. Ti, kteří pokládají za zbytečné seznámit se s jeho jedinou řádkou, nás utěšují řečmi o sekularizovaném islámu, o islámské demokracii, ale povězme si bez příkras, že dřív porodí kočka štěně, než islám demokracii. Podmínkou demokracie je mnohost názorů; kde je povolen názor pouze jeden, nemůže být o demokracii řeči. Něco je buď demokratické, nebo islámské, obojí v jedno spáříti nelze, inšalláh. Co pak se sekulárně, kriticky etc. smýšlejících muslimů týče, nu, hrstka by se jich porůznu našla. Je ale otázka, jsou-li ještě muslimy. Nezanášeje se darmými nadějemi; muslim, který tu a tam poruší příkazy své víry, napije se kořalíčky nebo zbaští kousek vepřového, zdaleka ještě nesmýšlí sekulárně či dokonce kriticky. Můžeme udělat pokus: najít takto světsky si počínajícího muslima a dát se s ním do debaty o náboženství. Povím předem, jak nejspíš dopadneme: muslim se nějak zdvořile vykrotí, začne mluvit o něčem jiném, nebo jsa povahy přímější, poučí nás v téže blahosklonné zdvořilosti, že náš názor zajisté ctí, ovšem pouze jako názor neúplný, nepoznavší dosud pravdu učení Prorokova. Že však s jistotou, jako že je země dole a nebe nahoře, je všemu světu určeno, aby pravdu v celé dokonalosti poznal, přijal a podřídil se jí.

Shrňme tudíž: islám, ukončiv svůj vývoj v sedmém století, usoudil, že dosáhl dokonalosti, již už nelze dál rozvíjet. Sebezpytování je zcela prost; tolerance je schopen, ale jen jako vztahu nadřazeného k podřízenému. V Boha pouze nevěří, nýbrž si je jist, že Bůh je jeho jednostranný přívrženec, který ho odměnou za přísné zachovávání věroučných předpisů automaticky přivede k úspěchu, ku štěstí, k vítězství. Je to pocit vlastnický: stejně jako jiné ultimativní systémy se islám cítí být

výhradním majitelem pravdy, veškerého práva i samotného Boha. Je to též pocit velmi sebestředný: vlastní právo platí, cizí neplatí; platí i vlastní škoda a utrpení, kdežto cizí je zanedbatelné. Nezná diskuzi a kritika je mu rovna urážce; tím je vyloučena na těchto dvou principech postavená demokracie, v jejíž zavedení doufají ti, kteří by si měli pozorněji přečíst korán. Pro to vše, nic si nenamlouvejme: k ničemu nevedou a ani nepovedou vyjednávání a kompromisy, proto se nelze shodnout na společném zájmu.

Nicméně dokud křesťanský Západ s jeho příkazy a postoji zůstával omezen na svá sídelní území a islám také na svá, bylo až na občasné škorpení a mocenské výboje – jichž se ovšem dopouštěly obě civilizace bez rozdílu, ledaže islám úspěšněji a také trvaleji, nechme sypaní popele na hlavu za křížácké výboje – všechno celkem v pořádku. Přesahem islámu do západních společností však došlo k smísení, ze smísení k porovnávání, z porovnání k pocitům křivdy a vyloučení, z pocitu křivdy střet, nabírající místy už značně radikálních forem na straně islámu, na straně myslivějších lidí Západu se projevující obavou z budoucnosti.

Omlouvám se, jestli jsem kapitole o islámu věnoval až příliš mnoho místa, soudím však, že toho bylo zapotřebí; panuje zatím v té věci kombinace optimismu s nevědomostí, nejhorší směs, s jakou jsme mohli vstoupit do konkurence civilizací. V dalších bodech tohoto výčtu – dovolím si je seřadit podle stupně své sympatie – se pokusím počínat si stručněji.

Alarm that emperor penguins endangered by global warming!

Peter Westmore News Weekly, July 19, 2014

The UN's Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) has, for the past 20 years, predicted imminent environmental catastrophe over global warming caused by rising levels of carbon dioxide (CO₂) in the atmosphere.

Its five-year reports cite global climate models as "proof" that temperatures will rise 2°C over the present century, unleashing an apocalypse of droughts, floods and natural disasters on the earth

by the year 2100.

While CO₂ levels are, indeed, rising – having recently reached the level of 400 parts per million (1 part in 2,500) – unfortunately global temperatures have had no net rise since 1998, some 16 years ago, despite the models' predictions that earth temperatures should have continued to rise over that period.

The climate change industry has had to embark on a new strategy.

Instead of global warming, we are now told rising CO₂ levels are causing "climate change", contributing to everything from rising sea-levels, freezing weather in North America and Europe, acidification of the oceans, floods, wildfires and melting of the polar ice caps.

The latest alarming claim is that the iconic emperor penguins, the largest penguin species in Antarctica, are facing extinction.

London's *Daily Telegraph* carried the report under the headline: "Emperor penguins are now endangered, warn biologists". Many other papers carried similar reports.

A careful look at the article presents a different picture. It said the emperor penguins *could* become endangered *if* earth temperatures rise 2°C, as predicted by the IPCC by the end of this century.

The researchers say: "We propose that the emperor penguin is fully deserving of endangered status due to climate change, and can act as an iconic example of a new global conservation paradigm for species threatened by future climate change."

Even a cursory look at the evidence presents a very different picture.

Scientific researchers have been travelling to Antarctica for years, looking at the lives of the penguins. After studying many penguin colonies, they have estimated that the total number is somewhere between 300,000 and 350,000.

Hádankový koutek

Pan **Richard Toman** vyřešil správně druhou a třetí hádanku; ta první byla snad příliš esoterická... A navíc, jeho řešení bylo jediné, které mi tentokrát přišlo. Možná byly opět ty hádanky příliš obtížné, tudíž ty dnešní budou velmi snadné. Pokud se týče řešení těch hodně těžkých problémů z minulých dvou čísel, rozhodla jsem se, že je pošlu komukoliv na požádání. Na jednu stránku se mi nevejdou, více stránek Věstníku jimi zatěžovat nebudu!

1. Prediction

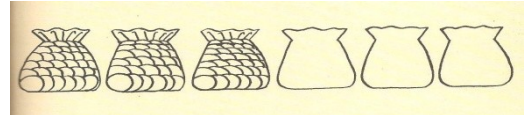
Nostradamus proclaimed: "On Wednesday, 2 February 2000 a global event will take place that will not have happened for over a thousand years, since 28 August 888."

Can you say what this is about?

Solution: The date **02/02/2000** marks the first time since **28/08/888** that all of the figures in the date are **even digits**.

2. Purse

How can one make a purse full of dinarii alternate with an empty purse by only touching one purse?

Solution: You have to pour the **contents** of the **second purse** into the **fifth one** and put the now empty second purse back in its original place.

3. Crossnumber Puzzle - Problem 4 from Manly High School Maths Challenge May 2002

Complete the 20 squares in this puzzle with the digits 0 to 9, using each digit exactly twice. 4 across is 23705, and 4 across and 8 across between them use each digit exactly once.

- 10 across is a factor of 4 across
- $4 \times (4 \text{ across} - 4 \text{ down} + 5) = 1 \text{ down}$.
- 36 is a factor of both 1 across and 5 down.
- 9 down is a factor of 5 down.

	¹ 9	² 7	³ 2	
⁴ 2	3	7	0	⁵ 5
⁶ 8	6		⁷ 5	0
⁸ 9	8	⁹ 6	1	4
	¹⁰ 4	3	1	

Explain why there is only one possible arrangement of the numbers.

Solution: The explanation is too lengthy, so just the picture! But any reader that is really interested in the full explanation can get it if he writes to me or calls me!

Dnešní hádanky:

První hádanka je opět z knihy "Enigma" **Fabrice Mazza**, ta druhá je z lekce **Psychologie** podané **Davidem Synnottem** 25. července, a ta třetí je ukázkou problémů, jaké řeší žáci v páté a šesté třídě (Q27/ 2012 Australian Mathematics Competition: Upper Primary)...

1. Father and Son

When you add together the year of birth of a father, that of his son, the age of the father and the age of the son, **what do you get?**

2. Mind Stretcher

Three women, each of whom has two daughters, go together with all their daughters for a lunch. At the restaurant there are only seven seats available, yet none of our group remains standing. **How is this possible?**

3. Add the digits

Rani wrote down the numbers from **1** to **100** on a piece of paper and then correctly added up all the individual digits of the numbers. **What sum did she obtain?**

Try to work out a pattern to make it easier!

Maria Daňková
MariaDankova@gmail.com
Tel: (02) 9939 1031
Mob: 0448 893 788

*Viktor Ponrepo, vlastním jménem Dismas Šlambor (6. 6. 1858 – 4. 12. 1926)
byl český průkopník kinematografie, majitel prvního stálého
kina v Praze v domě U modré štiky v Karlově ulici.*

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v sokolském Národním domě v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 14.00 hodin.

Neděle 10/8/2014 v 14.00 hodin:

PROTEKTOR

Příběh o skutečných citech, o lásce, která v extrémních dobách může vést až na samou hranici sebedestrukce, a přesto má v sobě sílu a naději. Riskantní hra o kariéru, cit, lidskou důstojnost a nakonec o život v temných časech Protektorátu. Rozhlasový reportér Emil Vrbata a herečka Hana jsou manželé. Píše se rok 1938, atraktivní Hana slaví první úspěchy ve filmu, je obletována ctiteli. Emil žárlí. Německá okupace a začátek války obrátí jejich životy naruby. Hana je konfrontována se svým židovským původem; z výšin nadějně rozběhnuté kariéry padá na dno společenského žebříčku. Emil využije šanci zachránit a zároveň ovládnout Hanin život. Odmítne rozvod, v zájmu Haniny ochrany setrvává v „rasově smíšeném manželství“ a stane se hlasem německé propagandy. Smlouva s ďáblem si ale vybírá daň. Emilova sebeúcta se hroutí, láska k Haně se mění v „protektorství“, manželství se propadá do lhostejnosti. Osud na Emila přichystal past. Náhodný kontakt se zdánlivě banálním předmětem odstartuje Emilovu zběsilou jízdu o život, o odpuštění v očích milované ženy. **Režie:** Marek Najbrt. **Hrají:** Jana Plodková, Marek Daniel, Klára Melišková, Sandra Nováková, Jan Budař, Martin Myšička, Josef Polášek, Jiří Ornest, Simon Schwarz, Leoš Noha a jiní.

Neděle 7/9/2014 v 14.00 hodin:

BABOVŘESKY

Letní komedie Zdeňka Trošky je úsměvnou komedií ze života současné jihočeské vesnice Babovřesky, která s nadhledem a komediální nadsázkou, tak trochu v duchu Slunce, sleduje kupící se nedorozumění a souhry náhod, které pořádně zamotají hlavu její obyvatelům. V příběhu nechybí láska, žárlivost, závist, intriky a zejména vtipné okamžiky, v nichž se někteří i najdou. Zbožné ženy čekají váženého důstojného pána, ale z auta vyskočí mladý, sportovně vyhlížející asi třicetiletý mladík s dvojsmyslným jménem. Netuší, co tu na něj čeká, co všechno bude muset řešit a právě díky tomu se odehrává v Babovřeskách množství humorných situací. **Režie:** Zdeněk Troška. **Hrají:** Lukáš Langmajer, Veronika Žilková, Pavel Kikinčuk, Lucie Vondráčková, Jan Dolanský, Jana Synková, Jana Altmannová a jiní.

LETEM SVĚTEM

V červnovém vydání publikace **American Sokol** oslovuje čtenáře z návštěvy v České republice starostka Amerického Sokola Jean Hrubý a mimo jiné uvádí toto: "... As President... as I have said before, and will say again, I cannot do this alone. We are in this together and only together can we move Sokol forward to ever greater accomplishments... Most importantly, let us always remember that Sokol should be about fun and family..." – Ačkoliv je tato publikace obvykle tištěna jen v řeči anglické, tentokrát nacházíme na čtvrté stránce i několik prvních veršů z Máchova Máje v češtině. Jsou ovšem provázeny anglickým překladem! Proč? Protože tak American Sokol uctil májový Valentine's Day! Večerní máj, lásky čas...

Květnový melbournský sokolský list **Kvart** přináší na první stránce povídání o skladateli Josefu Sukovi, s připomínkou, že příštím rokem v květnu uplyne právě 80 let od jeho úmrtí. Pisatel rovněž podotýká, že byl Suk ovlivněn tvorbou svého tchána, Antonína Dvořáka... Pod značkou -VS- se také dočítáme o pětatřicetnácti domů Sokola Melbourne. Potom pod značkou -an- čteme vzpomínku na Františka Váňu, rodáka z Benešovska, někdejšího vydavatele památného časopisu Hlas domova. Čteme tyto vzácné řádky Váňova blízkého přítele, již též zemřelého Karla Wendta: "... František Váňa byl vzácný jev nejen v australském exilu, ale i v celém světovém československém exilu. Byl to nevšední člověk... Znal rozdíl mezi emigrantem a exulantem. Akt protestu pro něho nekončil útekem do ciziny. Začínal jím. Neodcházel proto, aby si někde v příznivějších okolnostech polepšil hospodářsky, ale aby v mezích svých možností pokračoval venku v činnosti, která mu byla nastolením totalitního systému znemožněna doma... ". Slova to věru památná. – Červencové číslo obsahuje celou řadu zpráv a fotografií týkajících se českých škol pro děti v Melbourne.

Teprve teď v červenci se mi na stole ocitá lednové vydání časopisu francouzského Sokola **Sokol de Paris**. Je to jen čtyřstránkový pláteček, v němž lze najít především fotografie. Jsou tam například fotografie sokolského výboru ve Francii na rok 2014 v čele se starostou Pierre Spoutilem. Nacházíme i snímky od Arc de Triomphe u příležitosti oslavy českého národního svátku založení republiky, a fotografie ze dne Všech svatých minulého roku na hřbitově Père Lachaise. Mezi snímky na titulní stránce vidíme Mikuláše, čerta a anděla v pařížském sokolském podání. Jinak nic moc dál.

Došlo i dubnové vydání **zVěstníku** SKV Sokola v Mnichově s úvodníkem starosty Karla Pokorného. V něm se zmiňuje o jisté podobnosti v osudech Nelsona Mandely a T. G. Masaryka. Oba byli, jak pisatel zdůrazňuje, nejprve domácími lidmi neoblíbeni, leč nakonec oslavováni jako národní hrdinové – Masaryk byl kdysi štván pro dokazování nepravosti Hankou padělaných rukopisů a obranou údajného vraha Hilsnera, a nakonec se ale stal tatíčkem Osvoboditelem. Zajímavé přirovnání.

Západoaustralský **Klokán** v červenci vyrukoval se „závaznou objednávkou“ jídel na srpnové vepřové hody. Budou se konat s taneční zábavou. Také se dovídáme, že má do Perthu zavítat české fotbalové mužstvo Bohemians – a to bude nepochybně ohromná senzace! Na titulní stránce je zdařilá fotografie z „pyžamového večírku“ – a to byl zajisté večírek velmi riskantní. Že nechybí ani dětský Klokánek netřeba už ani podotýkat.

V prvním květnovém vydání se **Vídeňské Svobodné Listy** zabývají na titulní stránce tragickým skonem Milana Rastislava Štefánika v květnu roku 1919, kdy se tento spolupracovník Masaryka a Beneše zřítíl s letadlem nad rodným Slovenskem při letu domů po mnoha letech působení v cizině. – Z druhého květnového vydání bych vyzdvihнул článek o prvorozené dceři prezidenta Masaryka Alici, narozené ve Vídni roku 1879. Studovala na několika univerzitách, během první světové války byla v Rakousku vězněna, a ve druhé světové válce se v USA zapojila do československého zahraničního odboje. Byla spoluzakladatelkou Československého Červeného kříže, a byla jeho první předsedkyní. – V prvním červnovém vydání je pozoruhodným článkem úvaha Stanislavy Kučerové o stržení Mariánského sloupu v Praze na Staroměstském náměstí během revoluční euforie na podzim roku 1918. Sloup byl vztyčen v roce 1650 „z vůle panovníka Ferdinanda III. na počest vítězství katolické ligy nad českou reformací a českým státem,“ uvádí autorka. Uzavírá, že znovupostavení sloupu „by bylo projevem hrubě necitlivé restaurace poměrů z c. k. mocnářství a zno-

vu pokorujícím symbolem českého národního ponížení“. – Druhé červnové vydání je ve znamení vydávání maturitních vysvědčení na českém a slovenském gymnáziu ve Vídni, doprovázeného celou řadou fotografií zachycujících postup oné události. Na poslední stránce novin je upozornění, že reprezentační maturitní ples „české a slovenské větve v Rakousku“ se bude konat v Parkhotelu Schönbrunn 7. března 2015. Naším mladým v Austrálii bych návštěvu toho plesu vřele doporučil, a to k navázání vhodných pavučinových vláken seznámení... – Na titulní stránce prvního červencového vydání je snímek z tradičního sokolského setkání v Oetzu, tentokrát v režii sokolské župy Rakouské. V novinách je také otištěna zpráva o tom, že od poloviny června začaly České dráhy zkoušet nové rychlovlaky „railjet“ na trati z Prahy do Rakouska... Začátku první světové války je vzpomenu na titulní stránce uveřejněním fotografie atentátníka Gavrillo Principa, usmrtivšího v červnu roku 1914 v Sarajevu následníka rakouského trůnu, a jeho choti. Princip byl potom uvězněn v Terezíně, kde v dubnu 1918 také zemřel.

Canberská Beseda se ve svém červencovém/srpnovém vydání oděla do zcela nevšedního hávu, jakoby žlutohnědého a naprosto nečekaného. Nejen to – vyrukovala i s osmadvaceti stránkami. Je to prostě nová tvář Besedy. Na titulní stránce vidíme nezvykle vylištěný pražský Karlův most, a uvnitř listu se dočítáme, že stavba mostu započala dne 9. července 1357 – a to prosím v 5 hodin 31 minut! – asi hned zrána, a že tehdy základní kámen položil ku stavbě sám císař Karel IV. – Mezi zajímavostmi této Besedy v novém hávu čteme i smutnou zprávu o úmrtí někdejší slavné české lyžařky Saši Nekvapilové, která se dožila sta let a několika dnů života – narodila se totiž v roce 1914. Saša Nekvapilová patřila k zakladatelům australského lyžaření ve Sněžných Horách. Ještě před několika lety se ráda zúčastňovala schůzek krajanů na velvyslanectví v Canbeře. Nemůže být pochyb, Saša patřila k českým průkopníkům lyžaření v Austrálii... K nově vypravené Besedě je připojena i Besídka pro děti! Ve srovnání s touto zbrusu novou Besedou je její výtisk vydaný pro květen/červen ve starém modrém hávu s hradem Kost na titulní straně jen pohledem do minulosti – leč obsahem je jí „na rovině“, snad až na těch několik extra stránek...

Nu a měsíčník Československého klubu v Queenslandu **Krajanský List** si k nám našel cestu po březnu i v následujících měsících. Stránky nejsou dosud očíslované, a že jde o queenslandskou publikaci si sydneyjský čtenář vyvodí z označení „Qld“, leč to jsou jen maličkosti. Časopis je veden česky a anglicky a květnové číslo začíná na pokračování zajímavou úvahu anonymního autora „How I became a bloody reffo“. To něco slibuje a snad to i napovídá, že půjde o autora osmačtyřicátníka. Takovými sladkostmi nás totiž kdysi v padesátých letech častovali Australané s velkou oblibou! – Červnové vydání – opět označené jako „Měsíčník Československého klubu“ – má na titulní stránce řadu pozoruhodných snímků z dětského dne, a autor/anonym pokračuje anglicky o tom, jak se z něho stal „bloody reffo“. Již z minulého čísla víme, že autor je Moravan. V tomto čísle čteme, jak se dostal přes kopečky do uprchlického lágru v americké zóně Německa, jak se dal zlákat k naverbování do francouzské Cizinecké legie, jak z ní ale už v Marseille upláchnul a vrátil se pokorně do uprchlického lágru – nebyl sám, podobný osud sdíleli i jiní, většinou velmi mladí hoši. V září 1949 přistál autor v Sydney. Zde toto vyprávění bohužel končí. Škoda... Červencové vydání se na titulní stránce zabývá osudem mistra Jana Husa, a pokračuje v něm na několika dalších stránkách. Na jedné stránce jsou uvedeny české architektonické skvosty, které se dostaly pod ochranu UNESCO – redaktor či redaktorka tohoto listu je zřejmě vzdělaným krajanem. Jen ovšem tedy postrádám to další povídání našeho souputníka označeného jako „bloody reffo“ Nikomu to samozřejmě neříkejte, leč ono v tom něžném pojmenování bylo i jedno další přídavné jméno. Prozradím zde jen to, že počínalo písmenem „f“... Měli by toho anonymního autora Queenslandští požádat o pokračování – zřejmě má ten chlapík co vyprávět.

Červnový **Polygon** mě nejprve trochu zmátl. Na titulní stránce mě totiž omráčilo jakési hejno příšer – a to než jsem se dopídl, že to jsou motýli ze štětce výtvarníka Jana Brabence. Potom, nijak oním pohledem nezdolán, jsem s chutí procházel dubnovým a květnovým deníčkem Dany Kratochvilové – a znovu podotýkám, že ona ty svoje deníky umí sestavovat, jak se je sestavovat patří. Ono se toho den co den ve světě semele až hrůza, leč Dana Kratochvilová, se soustředěním především na události v České republice, dovede ze všeho toho globálního hemžení vyloupnout to nejpodstatnější a pro našince nejzajímavější. Dal bych jí rovnou deset z deseti! Několik dalších stránek věnovala tentokrát paní šéfredaktorka památce Jiřího Ješe

a potěšila jeho někdejší obdivovatele jeho řádky z minula pod známou hlavičkou "Úvahy, názory, rozbory" – jak jsme se na ně těšili za jeho života. Dokonce na přilepšenou i s přidáním ukázky jeho příspěvku do Peroutkova Dneška z roku 1946... Reminiscence Jiřího Abrháma na „v roce 1938 vzorně provedenou mobilizaci“ člověku připomene, jak bídě se k nám tehdy zachovaly západní mocnosti: Francie s Británií, a jak naivně ony tenkrát nahlížely na německou hrozbu. Ani již v Německu tehdy postavené a tam udržované koncentrační tábory, ani surové výpady vůči Židům, ani Hitlerovo řvaní o germánské nadřazenosti před rozjásanými německými miliony nepohnulo naivním přesvědčením Neville Chamberlaina, že „Mr. Hitler“ mu na kousku papírku opravdu upsal zachování míru... Milan Hulík se rozepisuje o dalším případě české justice, a ve svém druhém článku rozebírá v pokračování téma „Na cestě k první světové válce“, započaté v minulém čísle. Mezi jiným píše: „... Válku nejvíce přivítali němečtí nacionalisté, protože touto válkou se měl konečně rozhodnout onen velký boj s neněmeckými národy monarchie, boj mezi slovanstvím a germánstvím... Velkoněmecké kruhy ovšem ani toto vítězství v Rakousku nemohlo uspokojit, měli před sebou visi Velkého Německa... a vytvoření jednotné říše od Baltu k Jadranu, jejíž měly být české země neoddelitelnou součástí...“ – K mému nemalému podivu pak Luděk Frýbort ve svém rozjímání o důsledcích první světové války, ba k mému údivu, si zcela vážně pokládá otázku „... co vlastně získala země a lid český oním vítězným, podnes slaveným rokem osmnáctým?...“. Na tomto místě se mi zastavil dech. Bez dechu potom čtu dál: „... S odstupem už bezmála sta let lze konstatovat, že samostatnost československá, z rozpadu mocnářství rakouského vzešlá, obstála nevalně. Zahynula v raném věku dvaceti let, což by se na solidních základech zbudovanému státu přihodit nemělo; ale základy československé samostatnosti byly všechno jiné než solidní...“. Ani slůvko o Hitlerově rozeřvaném podněcování expanzivního německví, ani slovo o protizidovském štvání a koncentračních táborech zřízených již v letech, kdy demokratické Československo obklopené fašizujícími diktaturami a polodiktaturami bylo jedinou demokratickou oázou střední Evropy a útočištěm židovských uprchlíků z Německa; ani slovo o pangermánských toužebných říšských Němců vytrubované do světa miliony hrdel hajlujících davů. Tento článek Luděka Frýborta ve mně prostě vzbudil dojem, že asi dlouholeté působení spořádaného německého Hannoveru vykonalo své dílo. Říkám si – nebyla to, nemohla to být nesolidnost Masarykovy republiky, byla to spíše přece jen železná solidnost a spořádanost německá, která dovolovala systematicky otetovávat čísla miliony obětí plynových komor ve vyhlazovacích táborech, a to včetně obětí dětských! Tak či onak, toto jednoznačné odsouzení díla Masaryka a jeho spolupracovníků z pera mého oblíbeného autora mně opravdu zasadilo strašně těžkou ránu. Možná nevyléčitelnou... Z poklidného australského Laurietonu rozjímá Jaroslav Kovaříček o komunismu a komunistech, a ve svém dalším článku, kde vzpomíná spisovatele Svatopluka Pekárka, mi zahrál do noty. Pekárka jsem totiž znal i já, a nebýt Svatopluka Pekárka, nebyl bych se tak brzy kdysi seznámil ani s Jaroslavem Kovaříčkem, ani s jeho tehdejším kamarádem Petrem Čermákem, těsně po jejich přiletu do Sydney po sovětské invasi v roce 1968 – to je však zcela jiná kapitola vzpomínek... V tomto vydání Polygonu nesmějí ovšem chybět živé úvahy Oty Ulče z jeho nikdy neusychajícího pera. – Ve svých vzpomínkách na mládí zajel asi náš australský dopisovatel Stanislav Moc – podle mého gusta tam zajel rozhodně – s tou žvejkačkou poněkud pod pás, a zbytečně. O vyměšovacích postupech lze přece hovořit i psát bez používání hanebností. I když se jimi americké i australské texty dnes jen a jen hemží. Nicméně – přece jen bych dal přednost Mocovu vyjadřování před vývody Luděka Frýborta o nesolidnosti Masarykovy republiky!

Pročítat české zahraniční publikace není vždy nutně bezbolestné, leč stojí za to. Věřte mi to, prosím.

Bořek Šindler

LIDSKÉ OSUDY (2)

Miroslav Badin

V sedmi letech mě dal otec do kozácké školy. Kromě kozáků do jejich školy nikoho nepřijímali, ale otec byl u kozáků oblíben, tak jsem měl protekci. V zimě, když hodně pršelo a černá hlinitá půda hluboko nasákla vodou, člověk nemohl jít pěšky ani s povozem. Černá hlína se tak lepila na boty, že se vyzouvaly a na kola kočáru se

lepila, že pár koní nemohl utáhnout prázdný povoz. Tehdy všichni chlapci a děvčata se do školy sjížděli na koních. U školy podvázali koním uzdy tak, aby na ně nešlapali a koně se vraceli sami domů. Takové samotné bloudící nechávali všichni na pokoji, neboť věděli, oč jde.

Těžko mně bylo první čas mezi horkokrevnými kozáckými kluky. Často jsem byl bit, pod očima modřiny. Pak mi otec dával lekce, jak se musím bránit. Koncem roku jsem už byl pánem já. Oplácel jsem jim rány ze začátku roku. Kozácká výchova byla surová. Každou přestávku se ve škole sváděly pěstní bitky (kulučný boj). Třída proti třídě a o velké přestávce s druhou školou, co byla naproti přes náměstí. Nezúčastnit se kulučného boje byla pro chlapce ostuda a zbabělost. Tak se i ve mně vychovával kozácký duch.

V zimě, ve svátky nebo v neděli, se za pěkného počasí stanice dělila na dvě části – severní a jižní. Od ledna začínali kulučný boj školní kluci, postupně se přidávali k slabším, ustupujícím, starší a starší, aby hájili čest své části. K večeru už v bitce byli staří, s dlouhými šedivými fousy, kozáci. Tomu boji a divadlu přihlížely dívky a ženy a každý z bojujících chtěl ukázat svoji šikovnost a nebojácnost. To byly toho času zábavy u kozáků. Kino nebylo a hospody také ne.

Kozácké stanice byly velké usedlosti. Naše Tichoréckaja čítala osmnáct tisíc obyvatel a sousední dvacet pět. V naší stanici byly dva kostely, šest škol, dva parní mlýny a dva vodní, dvě továrny na mačkání slunečnicového oleje a náš pivovar. Kozáci na práci do továren nechodili. To bylo pro ně ponižující. Do továren přicházeli dělníci z Ruska. Kozák býval jen pro boj a pro parádu. Kozák ani na polí nerad pracoval. Polní práce většinou vykonávaly ženy. Kozáci se sjížděli hlavně na žně, aby pomohli při sklizni obilí. Ostatní hospodářské práce vedly kozačky. Kozačky žily ve velkých rodinách. V jednom domě bývalo pohromadě šest nebo sedm nevěst a houfy dětí. Všem vládla stará máma. Mohl bych to nazvat matriarchátem.

Mladý kozák přijížděl na dovolenou domů obtěžkán všemožnými dárky pro všechny v rodině, ale nejlepší byl pro mámu. K jeho příjezdu se zabíjeli berani, prasata; rodina a sousedí hodovali tři dny. Oslavovali, že jejich syn, bratr a zeť se živ a zdráv objevil v rodině. Aby nevymřel rod kozáků, chlapec se před narukováním v devatenácti letech ženil. V carské armádě býval šest až deset let. Je zajímavé, že ženy se tam nikdy v rodině nehádaly nebo se nesměly hádat. Stará máti je vždy rozsoudila. Družně žily a pokorně nesly svůj osud a byly přitom šťastné. Staletá tradice.

Práce mému otci šla dobře. Zamýšlel postavit nový moderní pivovar blízko nádraží a to tak, aby železniční koleje byly protažené do pivovaru. K tomu však nedošlo. Revoluční fronta se přiblížila na Kavkaz. Od podzimu 1917 v Rusku zuřila revoluce, ale kozáci nevěřili, že by se bojovalo i na Kavkaze. V letech 1919 a 1920 byly v naší stanici a před ní sváděny kruté bitvy mezi rudými a bílými. Tak se jmenovaly bojující strany.

To byl konec našemu krásnému volnému životu. Stanice několikrát změnila své vládce. Pokaždé, když vítěz okupoval stanici, bylo drancování, konfiskace obilnin, domácího dobytka a koní. V Rusku tenkrát už zuřil hlad. Nejhuře bylo začátkem roku 1920. Boj u nás trval tři dny. Zúčastnily se ho i ženy. Lidé usouzení čtyřletou revolucí vypadali spíš na lidské kostry než na normální lidi. Měli stále bídu, hlad, nemoci, žili v nebezpečí života. Když bývaly v bojích přestávky, méně se střílelo, my kluci jsme běhali ke kozákům až do předních linií a nosili jsme jim chleba a vodu.

Nakonec kozáci proti desetinásobné přesile a nedostatku munice ustoupili. Za tři dny tam padlo několik tisíc bojovníků. Teprve nyní ukázal vítěz svoji tvář. Raněným nebyla prokázána pomoc, naopak, museli se schovat, aby neztratili poslední naději na život. Všechny továrny byly znárodněné, stejně i náš pivovar. Všichni učitelé, kozáčtí důstojníci, majitelé továren byli sebráni a zavřeni. Dvacet šest hodin byli drženi bez jídla a pití. Druhý den byl vyřčen rozsudek pro všechny stejný. Smrt! Otec byl mezi nimi. Všichni byli vyvedeni do polí před stanici, rozdělení po čtyřech a každá čtveřice si pro sebe musela vykopat hrob. Když byl hrob vykopán, zase po čtyřech je svázali obličejem k sobě, postavili je na samý okraj jámy a stříleli do nich. Nešťastníci spadli do jámy. Nebyli všichni mrtví, někteří nebyli ani raněni. Živí a raněni při vědomí prosili, aby je za živa nepohřbívali, aby je zabili. Ale odpověď zvěřských vítězů byla: „Ničevó, vsjó ravnó, podóchněš. Kulky pro tebe škoda, máme jich málo.“

V poslední chvíli, když otec už byl svázán se svými druhy v neštěstí, přihnali se dělníci z pivovaru na rudé popravčí. S velkým křikem, který hraničil s rvačkou, dokazovali, že otec byl k nim moc hodný, a že si ho váží jako táty jejich velké dělnické rodiny. Konečně byl otec ze svazku mrtvých vysvobozen, ale musel tam zůstat, dokud popravy jeho přátel a známých nebyly ukončené. Tomu divadlu přihlížely stovky příbuzných, známých a spoluobčanů.

Otec zůstal naživu, ale jeho charakter se úplně změnil. Už to nebyl ten veselý, optimistický táta, který při každém neúspěchu vždy s úsměvem říkal: „Nevadí, začneme znovu.“ Nyní byl stále zamyšlen, nežertoval a pořád o něčem přemýšlel. V našem domě bylo udušené ticho. Už nebyl slyšet smích, ani zpěv.

To však byl jen začátek katastrofy. Nyní šlo jedno za druhým. Popravy ve stanici se sice už neopakovaly, ale byly drancovány bohaté zásoby kozáckých statků. Bylo vyvezeno všechno obilí, koně i dobytek do hladového Ruska.

V našem pivovaře byla dvoje vrata. Jedněmi, už od rána, vjížděly prázdné vozy a druhými vraty naložené fůry odjížděly. To trvalo celý měsíc. Sebrali všechno. Koně, krávy, stádo asi 50 prasat, které se vykrmovalo odpady z pivovaru, a byla k užitku pro všechny dělníky. Otec dělníkům přál. Zůstal jen můj malý koník, můj věrný druh. S ním jsem se mazlival, nosíval jsem mu kusy chleba, někdy buchtu nebo aspoň kousíček cukru. Můj koníček si rád zamlsal, měl rád sladké.

Hrdí a horkokrevní kozáci těžce nesli tuto porážku a drancování. Mnozí z nich začali reptat. Reptající byli sebrání a někam vyvezení. Nikdo nevěděl kam, snad na Sibir, ale už se nikdy nevrátili a nikdo o nich nic neslyšel. Tak se udržoval klid a poslušnost kdysi hrdého a sebevědomého, dříve volného člověka.

Koncem devatenáctého a začátkem dvacátého roku k řadícím epidemickým nemocem přišla ještě španělská chřipka. Nemoci řádily strašným způsobem, nebyly léky ani lékaři. V naší stanici byly dva hřbitovy a k jednomu z nich vedla cesta kolem našeho pivovaru. Každý den před polednem se obyčejně nebožtíci odváželi na hřbitov. Nebyli doprovázeni příbuznými ani známými, nedoprovázel je ani kněz, což tam bylo zvykem, nebyl kolem nich slyšet ani pláč. Prostě, bez truhly (nebyla prkna) byli uloženi do nehluboce vyrytého hrobu, obyčejně společného, s povzdechem, že už jsou ušetřeni dalšího mučení. Nikdo neplakal, lidé ztratili smích i pláč a přijímali vše netečně, lidské city otupěly.

Pivovar nepracoval. Otec ani nevycházel z domu. Často stával u okna, smutně se díval a počítal, kolik lidí dnes pochovávají. Někdy prohodil jen pro sebe: „Dnes jich bylo jenom čtrnáct, snad epidemie povoluje.“ Konečně přišlo jaro. Hned nastoupilo horko a sucho. Epidemie ustoupila, ale kraj čekala bída ještě horší. Neobvyklé horké a suché léto. Ani tráva, ani obilí nevyrostlo. Černá úrodná půda byla vyschlá, vypálená na kámen. Zem se rozpučala na hluboké pukliny. V tyto horké dny přišla zpráva, že ze severu, z Ruska táhnou krysy a myši na jih, že přechází hory a stepi, že přeplovávají potoky a řeky, a že nikdo jim nesmí překážet v jejich pouti. Táhly vedle naší stanice a lidé se šli na ně podívat. Byla to nezvyklá podívaná. V širokém zástupu šly organizovaně jako vůdcové velké krysy a za nimi pořád menší a menší myšky, až na konci houfem utíkala malá myšata. Putující se nikoho nebáli, nikým se nenechali rušit. Šli přesně na jih. Kozáci udiveně přihlíželi nezvyklému zjevení. Putující myšky už minuly stanici. Tu jeden z kozáků zařval: „Oj, kozáci, co jsme už tak nicotní, že se i myši budem bát? Na koně!“ Do shromáždění, jako když do vrabců střílí. Každý naskočil na svého koníka a s válečným kozáckým křikem hajdy za putujícími myšimi houfy. Dohonili je, mnoho jich bylo rozdupáno koňskými kopyty a ještě více se jich rozeběhlo po okolí a také se vrátily do naší stanice. To byla pomsta! Požíraly a ničily poslední zbytky potravy.

Obyvatelé ničili myši všemi prostředky, ale konec jim nebylo. Otec uschoval do železných sudů všechen náš proviant, udělal pasti na myši a já i bratr jsme měli za úkol chytat myši. Denně jsme jich chytili na 40, konce jich však nebylo.

Zbytečně však otec nepřemýšlel, cítil blížící se nebezpečí. Slyšel, že asi 180 km na jih, kde začínají kavkazské hory, několikrát zapršelo a že je tam úroda. Udělal si lehký vozík, vzal kožešiny z cenných sibiřských zvířat a ještě nějaké drobnosti, poněvadž peníze tam toho času neexistovaly. S mým malým koníkem, otec a já desetiletý hoch, jsme jeli hledat proviant pro dobu neodvratně se blížícího hladového období.

Dlouho jsme tam jeli a ještě déle s nákladem zpět. Cesta v tom čase byla obtížná a nebezpečná. Všude se mluvilo o vraždách a přepadech. Kde koník nemohl do vršku utáhnout vozík, pomáhali jsme mu my. Když koník ztratil sílu a zastavil se, otec ho nepoháněl. Když si koník odpočinul, sám napnul síly a hnul se kupředu. Jako by cítil, že nás musí zachránit. Konečně vyčerpaní duševně i tělesně jsme dorazili domů. Máma i bratr o nás umírali strachem, že se tak dlouho nevracíme. Druhý den, když jsme si odpočinuli, dovezené dobroty jsem s otcem schovával na nepřístupných místech před lidmi i myši. Ani máti nevěděla, kam jsme co rozstrkali. Mně otec důvěroval a věděl, že se nechám spíš zabít, než bych prozradil naše skrýše. Byl jsem též vědom, že bez těchto zásob bychom zemřeli s celou rodinou hladem.

Tak prošel těžký podzim a přišla nová zima plná hrůzy a hladu. Lidé zase umírali jako mouchy. Tentokrát s tím rozdílem, že už nebyli ani pochováváni. Tam, kde zemřeli, tam zůstali ležet. Objevili se zdivočelí psi, byli vypaseni jako tygři. Po stepi byly všude rozházené lidské kosti. Všechna domácí zvířata – krávy, koně, psi, kočky, byla snědena. Jenom zdivočelí a vypaseni psi se volně pohybovali. Já jsem svého koníka schoval dozadu do rohu velké maštale. Už jsem na něm nerajtoval, ani jsem ho nevypouštěl ven. Jen za tmy, zvečera, aby nás nikdo neviděl a koníka mi nezabil a nesnědl. Na rozlehlých půdách zůstalo hodně sena.

Od nádraží k naší stanici vedla šestikilometrová cesta přes step. Po obou stranách silnice byly telefonní sloupy a u každého pátého nebo šestého byl umírající nebo už mrtvý člověk. Oni už nebyli pochováváni, protože na to už nikdo neměl sílu. Byla to kořist pro zdivočelé psy.

Smrt hladem je snad jedna z nejhorších. Ze začátku má člověk v žaludku velké bolesti, pak opuchne a moc zeslábně. Cpe do sebe všechno, hlodá i dřevo, pak jeho slabost dosahuje takového stupně, že někde přisedne a už nemůže vstát, nemá sílu ani zavolat o pomoc, ani plakat. Umírání trvá tři, čtyři dny při plném vědomí s velkými bolestmi v břiše a úplnou bezmocí se pohnout. Jestli dáte takovému člověku kus chleba, on jej hltavě sní. Při jídle mu krvácí z úst a hlavně z dásní a za chvíli za ještě větších bolestí umírá. Zesláblý a stažený žaludek a střeva mu popraskají. Takovému vyhladovělému je třeba dávat po lžičkách čistý vývar nebo mléko, dokud trochu nezesílí.

Zajímavé bylo, že když začal ten hrozný hlad i myši někam zmizely. Opustily ten nešťastný kraj. Jejich pomsta byla dokonale provedená. Zničily a dojedly poslední proviant.

Konečně hrůzy plná zima skončila. Dost brzy přišlo krásné jaro, ale hrůza trvala dál. Bůh ještě nevyplel všechny hříšné duše. Byl seslán ještě další úder pro lidstvo tohoto kraje. Pak se sám pán bůh odvrátil od zůstavších a předal moc zlotřilému luciferu, protože od té doby byli trápeni a mučeni i lidé dobří.

Když přišlo, jak říkám, krásné jaro, několikrát napršelo a přišlo teplo; na polích, kde loni bylo zaseté obilí a nebylo, kdo by je sklídl, letos jako zázrakem vyrůstalo. Všechny stepi se hned zazelenaly hustou trávou. Lidé, co zůstali živí, se po čtyřech plazili jako brouci a pásli se na klíčící trávě. Všichni věděli, že na vyhladovělý žaludek toho nesmí sníst moc, ale hlad je zlá věc. Vyhladovělý člověk, když přijde k něčemu, co je možno jíst, zapomíná na všechno, jí tak dlouho, až zemře. Tak mnoho občanů co se připlazili na pastvu, na ní zůstalo na věčnost. Ti co přežili ukrutný hlad, se rychle zotavovali a probuzený život šel zase dál. Pozoroval jsem lidi a divil jsem se, jak člověk rychle zapomíná přežití útrapy, jak začíná nový život. Je to zvířecí pud sebezachování. Zachování svého rodu, lidského rodu.

Podle statistiky za revoluce zahynulo v epidemiích, hladem a v bitvách přes 40 milionů lidí - a hle! Znovu se narodily děti, lidé přibylo a život šel zase dál.

Do opuštěného kraje, kde vydrželi jen mladší, silnější a zdravější lidé, pomalu, snad ze západní Evropy, jako pomoc zničenému Rusku, přicházeli koně, krávy a vůbec všechno domácí zvířectvo. Zase odkudsi přišli psi i kočky, dokonce i nenáviděné myši. Život se pomalu zmáhal. Živočišná pomoc byla jen pro chov. Nikdo je nesměl použít na jídlo. Počasí bylo příznivé. Zázračné obilí dobře dozrálo mezi vysokou trávou. Bylo ho tolik, že úplně postačilo pro výživu kraje. Zdálo se, že se vše vrací do normálních kolejí. Jen samospráva a volnost kozáků se nevrátila. Vzhled mého otce se také nezměnil, zůstával i nadále zamyšlen a smuten.

Dokud kozáci byli hladoví, neměli o nic jiného zájem než si zachovat život, aby

nezemřeli hladem. Byli pokorní svému osudu. Avšak když se najedli, nabyli síly, začali se hlásit o své bývalé svobody. Takoví nespokojenci byli vždy v noci odvezeni neznámo kam. Prý na Sibiř, nikdo se však o nich nic nedozvěděl. Prostě byli pryč.

Tak v nejistotě a neklidu procházely dny na Severním Kavkaze, který býval kdysi bohatým a šťastným krajem.

Chodily zprávy, že v Rusku už je život urovnanější, skoro normalizovaný. Přišel přípis občanstvu. Každý se musel přihlásit, nahlásit své povolání nebo řemeslo. Otec se přihlásil jako sládek. Za nedlouho mu přišlo oznámení, aby nastoupil místo sládka ve velkém pivovaru v Rostově na Donu. Za revoluce byl pivovar silně poškozen a otcí jako odborníku bylo nařizováno, aby pivovar dal do pořádku a uvedl do chodu. Nyní byl pivovar státním podnikem. Otec nabídku s radostí přijal. Chystali jsme se k opětovnému stěhování. Všichni jsme byli rádi, že opouštíme kraj, kde jsme prožili tolik mučení, bolesti i strachu. Jen mně se srdce bolestí svíralo, že musím opustit svého věrného druha, svého koníka. Uchránil jsem ho přes celou válku, skrýval jsem ho před hladovými v době hladu, rozdělil jsem se s ním vždy o vzácnou buchtu, kterou maminka někdy upekla a to tak, aby o tom v rodině nikdo nevěděl. Nyní, když jsme z nejhoršího venku, musím se s ním rozloučit. Dlouho jsem přemýšlel, co mám učinit. Nakonec jsem přišel k závěru, že ho daruji jednomu spolužákovi z blízkého statku, o kterém jsem věděl, že má koně velmi rád. Prodat ho, vzít za něj peníze? Za svého druha? Považoval jsem to za veliký hřích.

Tatínek odjel napřed, aby prohlédl možnosti bydlení a připravil nám místo. Maminka připravovala věci, které budeme nejnuteněji potřebovat. Mnoho věcí být nesmělo. Cesta rozbitou železnicí nevěstila nic dobrého. Ostatní - pivovar, dům, všechno, co nám kdysi bylo pohodlné, krásné, mělo být ponecháno osudu. Nebylo nikomu předáno. O našem konečném odchodu věděl pouze soused, který nás odvážel na nádraží. Za čtrnáct dní přišla od otce zpráva, že na nás čeká, abychom přijeli, a abychom přivezli jen to, co můžeme unést. Vše ostatní bylo necháno na místě.

Na rozloučenou máma uvařila dobrý oběd, upekla velký koláč. Něco z proviantu ještě zůstalo. Chystali jsme se, že zítra dopoledne vyjedeme. Dobře jsem poobědval, uřízl jsem velký kus koláče a už jsem utíkal ke koníkovi, abych se s ním rozloučil. Dal jsem mu svůj díl koláče a omlouval jsem se, že ho musím opustit, že nás rozvádí zlý osud, že na něho budu vždy vzpomínat. Hladil jsem koníka po šíji a chřípí a můj koník moje smutné něžnosti pochopil. Sklonil hlavu a třel chřípím na šíji o moje prsa a viděl jsem, jak mu kanou slzy. Zaplakal jsem i já. Plakali jsme oba. V tom jsem za sebou zaslechl mamčin hlas. „Kde jsi, máme ještě tolik práce.“ Pohládl jsem ještě naposled koníka a rychle jsem odcházel. U východu jsem ještě zaslechl jeho smutné, dlouhé zařehání. To bylo na rozloučenou. Slzy mi svíraly hrdlo a nemohl jsem promluvit. Vyslechl jsem, co máma chtěla, přikývl jsem na srozuměnou hlavou a utíkal vyplnit její přání. Jak si pamatuji, byly to poslední slzy, které jsem ve svém, už od dětství těžkém, životě ronil. Za několik hodin soused mého koníka odvedl. Nevyšel jsem k němu, díval jsem se jen z okna, schovaný za záclonou, jak koník odchází z vrat s nízko svěšenou hlavou.

Příštího dne dopoledne jsme odjeli, abychom se sem již nikdy nevrátili. Naopak, od té naší Tichorécké jsme se stále vzdalovali. Jak jsme se dověděli později, stihl ji úžasný osud. Hrdí kozáci nemohli strpět pro ně tak krutý diktát proletářů, který jim byl předkládán. Bylo to asi v roce 1932. Povstal celý kraj z několika stanic s heslem: „Za svobodu, do poslední kapky krve!“ Ruská armáda nemohla hned zdolat na smrt odhodlané kozáky. Neklid se začal projevovat i v sousedních okresech. Centrální vedení v Moskvě, aby předešlo velkému požáru a na postrach sousedním okresům, se rozhodlo vyhubit ten kraj. Drastický čin byl proveden. Jednoho krásného dne byly na povstalce naházeny pumy otravného plynu. Yperit. Povstalci utichli na věky. Byli osvobozeni. (Pokračování)

Česká příjmení *Divad* (temere.com)

9. 01. 2005

Mezi slovo kašpar by se mohlo dát buď rovnítko „správce pokladu“ nebo naopak druhé rovnítko by mohlo znamenat „tatřman“. Příjmení **KAŠPAR** je 72. nejrozšířenějším příjmením a je jedenáctým nejrozšířenějším příjmením od písmene „K“. Lidí s tímto příjmením je v naší republice téměř 11.000.

Ze známých lidí bychom mohli jmenovat Adolfa Kašpara (1887-1934), který byl malířem, grafikem a hlavně ilustrátorem klasiků, jako byla Božena Němcová, Alois Jirásek, Karel Václav Rais a jiní. Jan Kašpar (1883-1927) byl českým inženýrem strojařem.

Proslavil se však jako první český pilot, který na letadle vlastní konstrukce uskutečnil r. 1911 první let z Pardubic do Prahy. Jméno Jana Kašpara je známé zejména v kruzích mineralogů, nebo v souvislosti s výukou na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze. Oborem je krystalochemie a geochemie. Kasparit je druh síranu a byl právě po prof. Kašparovi nazván.

Slovo kašpar má trochu pejorativní výraz a znamená pošetilého člověka, blázna, šaška, komedianta, tatrmana. Od toho také je úsloví „dělat si z něhoho kašpary“ – dělat si z něho legraci, mít ho za blázna. Nebo „nebýt někomu za kašpara“: tedy nebýt nikomu pro blázny. Kašparit pak znamená chovat se jako tatrman, blázen. Znamé je také úsloví „mít oko z Kašparovy krávy“ což znamená mít špatný odhad apod. Tedy význam kašparina znamená směšné počínání, taškařice. Ostatně všichni jistě známe ze svého dětství toho chytrého šikovného veselého dřevěného hrdinu – Kašpárka.

Z místopisných názvů bychom na mapách našli v okrese Trutnov Kašparovu Lhotu, u Náchoda zase horu Kašparku vysokou 639 m. Z odvození příjmení Kašpar pak vznikla další příjmení jako Kašpara, Kašparec, Kašparovský, Kašpařík, Kašper, Kašperák, Kašperan, Kašpír, Kašpírek, Kašpr, Kašpřík, Kašparů a jiné.

Příjmení Kašpar je odvozené od jména křesťanského. Vzpomeňte si jen na tři krále, kteří se dostali do Betléma po narození Ježíše Krista: Kašpara, Melichara a Baltazara. A králové přinesli i dary a dar, resp. Poklad, má být i obsahem první části jména samotného Kašpara. Celé se pak také vždy s pokladem vykládá. Kašpar tedy má být ten, kdo přináší dary, nebo také ten, kdo stráží poklad. Jestliže se však podíváme na příjmení Kašpar z dnešního pohledu, mohli bychom se spokojit s výkladem „pokladník“, či strážce „kasy“. Pokud přihlídneme k onomu poněkud pejorativnějšímu významu slova kašpar, pak to nemusí být vždy jen nadávka, či urážka. Vždyť herci pro své obecenstvo dělají kašpariny přímo účelově a ještě jsou za to placeni.

Bednář, tedy výrobce dřevěných nádob, je také příjmením. Asi 10.800 obyvatel naší republiky má zapsáno toto příjmení ve svých dokladech. **BEDNÁŘ** je 73. nejčastějším příjmením a je sedmým příjmením od písmene „B“. A vezmeme-li poměr příjmení Bednář k našemu nejčastějšímu příjmení, tedy Novákovi, pak Nováků je asi 7 x více.

Příjmení Bednář patří do kategorie jmen, která v době vzniku příjmení byla přisuzována lidem podle stavu a zaměstnání.

Tato skupina příjmení podle zaměstnání tvoří asi 10% našich nejrozšířenějších jmen. Na prvním místě v pomyslné žebříčku příjmení podle zaměstnání stojí příjmení Krejčí. Je zajímavé, že bednářství jako řemeslo ve středověku v žádném případě nebylo přisuzováno lidem, vyrábějícím bedny. Podle Jungmanna ten kdo „bílé“, tedy dřevěné nádoby, jako štoudve, konve, škopky, putny apod. dělá je bednář, stejně jako je bečvář ten kdo vyrábí sudy. Jen na okraj, od čeho asi vznikl název říčky Bečvy? A jmenujete-li se náhodou Binder či Bindr, není vyloučeno, že váš prapředek byl rovněž bečvářem, samozřejmě tam, kde též žili Němci, kteří naše „ř“ neuměli vyslovit. A víte, že z filmovým Oscarem ověncené dvojice Kadár - Kloss ten první je vlastně také bednář, bečvář i Bindr i v když v maďarském provedení. Výraz vlastně znamená kádář, to je výrobce velkých dřevěných nádob, kterým dnes říkáme kádě. Týž obsah mělo i jméno nechvalně proslulého maďarského politika socialistické éry Janosze Kaddára. Toto jméno našťastí upadá v zapomenutí, avšak nikoli jméno kadarka, což není Kaddárova žena, ale název maďarského vína.

V souvislosti s příjmením Bednář si jistě všichni vzpomenete na slova písně „...a já pořád co to tluče a on bednář do obruče... Z místopisných názvů bychom našli v okrese Český Krumlov místo bydlení v Bednářích, nebo ve vesničkách Bednáren a Bednáreček i když tyto názvy s „bednářem“ nijak nesouvisí. Jejich původní podoba zněla Bernard. Bylo to pojmenování po majiteli, jenž se jmenoval Bernart či Bernard ze staroněmeckého Bernard (Bär + hard což se dá přeložit jako silný jako medvěd). To jen jako poznámka. Z příbuzných a odvozených příjmení od příjmení Bednář můžeme jmenovat Bednařík, Bednářský, ale i Bečkář, Bečvář. Bečka ale i Binder, jak bylo řečeno výše.

Ze známých lidí, kteří nesli toto příjmení, můžeme jmenovat Jaroslava Bednáře (1889-1976), básníka, jehož sbírka básní Hvězdná tuláctví je nejznámější, stejně jako román Červená země. Dalším básníkem, spisovatelem, překladatelem a autorem knížek pro mládež byl Kamil Bednář (1912-1972). Známa je také grafička a ilustrátorka Eva Bednářová a disidentka, publicistka a scenáristka Otka Bednářová. Další známou osobou s příjmením Bednář lze jmenovat operního pěvce, barytonistu Václava Bednáře, člena Národního divadla v Praze. A sportovní fandové si jistě vzpomenou na hokejistu Bednáře.

Tak to je několik slov k příjmení Bednář.

Zhruba deset a půl tisíce lidí v České republice má ve svých dokladech zapsáno příjmení **BÁRTA**. Je to totiž 74. nejčastější příjmení u nás ale teprve 8 příjmení od písmene „B“. Poměr příjmení Bárta a Novák, které je u nás nejčastější je v poměru 1:7,2., tedy na jednoho Bárta připadá 7,2 Nováků.

Příjmení Bárta patří do kategorie těch, která byla odvozena z křestních jmen, v případě příjmení Bárta to bylo od křestního jména Bartoloměj a jeho zkrácením. Bartoloměj byl jedním z apoštolů a můžeme se o něm dočíst v druhé části Bible, tedy v Novém Zákoně. Nebyl nijak výraznou postavou, až na, podle staré legendy jeho strašnou smrt, kdy byl pro křesťanskou víru „stažen z kůže“ za živa. Prastará podoba křestního jména Bartoloměj je bar Talmai, kdy slůvko bar znamená v překladu syna (analogie se severskými státy, kde koncovka -son – Anderson, Johanson – znamená také syn) a výraz Talmai dávají jazykovědci do souvislosti s hebrejským výrazem telem, což značí v překladu brázda. Ben Talmai tedy mohl být syn oráče, tedy někoho, kdo dělá brázdy, nebo to mohl být syn bohatého rolníka, který měl „mnoho“ brázd. Mohl to být však také syn bojovníka, který měl „rozbrázděný“ (zjizvený) obličej. A půjdeme-li ještě dál, pak slova vráska a brázda mají k sobě relativně velmi blízko a tak to mohl být také člověk s vráscitým obličejem. S křestním jménem je také spojena jedna historická událost a to Bartolomějská noc – tedy noc hrůzy, doba kdy jsou páchány ty nejhorší zločiny. Je to vzpomínka na noc z 23. na 24. srpna v r. 1457 ve Francii, kdy došlo k masovému vyvražďování hugenotů. Pro nás však Bartolomějskou nocí byla noc jen o dva dny dřívější a to 21. srpna 1968!

Ze známých lidí, kteří nesou příjmení Bárta, můžeme jmenovat Lubora Bárta (1928-1972), hudebního skladatele, dále můžeme vzpomenout Rudolfa Bárta (1897-1985) významného chemika, světově uznávaného odborníka v oboru chemie a technologie skla, čestného člena American Ceramic Society. Čestmír Bárta byl synem předešle jmenovaného a je známý v oborech krystalografie a mineralogie. Druhým synem je Jiří Bárta, režisér a výtvarník mnoha animovaných filmů, za které si odnesl filmové ceny např. z Chicaga, Melbourne nebo z Říma. Ze sportovců můžeme jmenovat mistra světa ve střelbě z rychlopalné pistole Bárta Františka, nebo judistu Vladimíra Bárta, který se stal akademickým mistrem světa. I mezi hudebníky je známo příjmení Bárta hned několikrát. Jiří Bárta, je hudebním skladatelem. Dnes je známé i jméno Dana Bárty, populárního muzikanta a skladatele moderní rockové hudby. Vynikajícím varhaníkem pak je Aleš Bárta a violoncellistou pak Jiří Bárta. A neměli bychom zapomenout ani na ženy a tak jmenujme alespoň novinářku Elišku Bártovou a ve své době vynikají atletku, držitelku několika světových rekordů a i když již uplynulo hodně vody, přesto její nejlepší výkon 451 cm by byl ještě dnes ozdobou mnoha atletických mítinků. Je také stříbrnou medailistkou z ME v r. 1998, kdy skočila světový rekord 422 cm. U Daniely Bártové je ještě ta zajímavost, že na dvou OH startovala za dva státy. A to v r. 1992 za Československo v gymnastice a v r. 2000 za Českou republiku v lehké atletice.

Jako poznámku mi dovoluji jen uvést, že se mi nepodařilo nikde v dostupných materiálech nalézt v místopise či příslovích a pořekadlech cokoli, co by souviselo s příjmením Bárta. Ale i přesto bych byl rád, kdyby těchto pár řádků obohatilo váš všeobecný přehled.

Příjmení **MACHÁČEK** je na 75. místě v počtu nejčastějších příjmení u nás. Macháček je vlastně „malý“ Mach a o příjmení Mach, které je 64. nejčastějším příjmením jsme si již povídali. A tak je jasné, že Macháček je až desátým nejčastějším příjmením od písmene „M“. V našich zemích je okolo 10.500 pánů a paní Macháčkových. Jak jsme si již řekli, příjmení Macháček je zdobnělinou od příjmení Mach. A tak úvahou lze konstatovat, že ze dvou lidí stejného příjmení Mach zdobnělina byla užita pro toho,

který byl menší, mladší, méně významný. A zdobnělina se tak ujala a vzniklo příjmení Macháček.

A jak vzniklo příjmení Mach? Patrně bylo odvozeno od křestního jména Matěj, Matouš, Matyáš. Možná že je to odvozenina od méně rozšířeného Maxmiliána, Mauricia, případně od křestních jmen začínajících slabikou Ma-. Mach či Macháček nemá tedy nic společného s „machou“, rutinou či „machrem“ – zručným člověkem v nějakém oboru. A je jasné, že obě tato slova byla odvozena z německého machen – dělat. A samozřejmě ani s archaickým výrazem machometán, které dnes překládáme jako mohamedán, tedy stoupenec učení Mohameda. Ve filozofii existuje i výraz „machismus“, alternativní výraz pro rozšířenější pojem empiriokriticismu. Tento směr pak založil a podílel se na něm právě E. Mach, významný rakouský filozof, který se narodil a část svého života prožil v Čechách.

Ze známých a významných osob můžeme jmenovat Karla Simona Macháčka (1799-1846), který byl básníkem, spisovatelem, překladatelem i dramatikem. Ferdinand Macháček (1882-1949) pak byl zemědělským specialistou, vydavatelem literatury pro zahradníky a zahrádkáře a autor odborné literatury jako „Pěstování rostlin kořeninových“. Známý je i Miroslav Macháček (1922-1991) herec a režisér Národního divadla i jeho dcera, herečka Kateřina Macháčková. Josef Macháček, český filosof, prof. university v Brně. Autor řady prací z oboru dějin filozofie, logiky a dialektického materialismu. Dalším je pak Zdeněk Macháček český dirigent působící převážně na Slovensku.

Příjmení **TOMAN** je již 76. nejčastějším příjmením v našich zemích. A tedy i 76. pokračováním našeho povídání o nejčastějších českých příjmeních. V České republice je přes 10.500 lidí s tímto příjmením, ale počty lidí s příjmením Žák, Vacek, Tůma, Sedlák jsou rozdílné co do počtu jen ve stovkách lidí. Faktem však zůstává, že příjmení Toman je druhým nejčastějším příjmením od písmene „T“ a že na jednoho „Tomana“ připadá 7,2 lidí s nejčastějším příjmením Novák. Ale vraťme se k meritů věci, tedy k příjmení Toman. Zapátrejme, jak asi příjmení Toman mohlo vzniknout?

Tak jako mnohá jiná příjmení vzniklo příjmení Toman s největší pravděpodobností ze jména křestního jeho odvozením. Je tedy jedním z mnoha domáckých podob utvořených od křestního jména Tomáš. Dá se usuzovat, že to bylo zkrácená forma Tomáše: Tóma. Tomášové ze starověku pak jsou známi dva. Nevěřící Tomáš, apoštol a svatý Tomáš Akvinský, středověký církevní filozof usilující, řekneme-li to zjednodušeně, o sjednocení víry a rozumu. Latinská, a z ní pak odvozená anglická, francouzská a německá podoba českého Tomáše, je Thomas. Prý je to jméno ryze hebrejské, ale jednoznačné to není. I v starosyrštině je výraz tómá a dokonce ještě ve starším jazyku, staroaramejštině je výraz téomá. Ať je to již tak, či onak, faktem zůstává, že jméno Tomáš – Thomas má základy v počátcích lidské civilizace a tak se dá s jistotou nadsázkou říci, že je to jedno z nejstarších jmen vůbec.

Všichni jistě známe úsloví nevěřící Tomáš, které vzniklo tak, že apoštol Tomáš nevěřil, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých do té doby, než vnořil prst do Kristovy rány na boku od kopí římského vojáka. Známým je také výraz tomismus, odvozený od učení již citovaného Tomáše Akvinského. I místopisně se setkáme se výrazem Tomáš, jako jsou třeba Ostrovy sv. Tomáše, u nás pak osady a vesnice či městečka jako Svatý Tomáš v okrese Krumlov, Tomášov u Děčína, Tomice u Benešova, nebo Tomkovice na Šumperku. Z vyvýšenin známe 717 m vysoké Tomášovy vrchy nebo Tomíkovickou pahorkatinu. Z pořekadel a přísloví známe ono „O sv. Tomáši, sníh bředne na kaši“. A že nemá Tomáš svátek jen v březnu, ale apoštol Tomáš má svátek i 21. prosince a tak bylo dřív známé i „Na sv. Tomáše, zima se rozpáše“ = rozepne, rozevře, tedy opravdu začne.

Odvozenin od příjmení Toman je značné množství, takže se zmíníme jen okrajově o některých známějších jako např. Thoma, Thomaier, ale i Thomajer či Thomayer, dále Tománek, Thum, Tom, Tomas, Tomajko, Tomala, Tománek, Tomas, Tomašák, Tomáško, Tomášů, Tomašuk, Tomča, Tomec, Tomeček, Tomek, Tomica, Tomíček (otec a syn plochodrážní jezdcí), Tomín, Tomiško, Tomola, Tomrdle, Tomsa (bývalý reprezentant v boxu a později vedoucí kaskadérů na Barrandově), Tomš, Tomšík a mnoho a mnoho dalších.

Z lidí, kteří stojí za pozornost, můžeme jmenovat Hugo Tomana (1838-1898). Byl to právník, politik a spisovatel, který v památné nadčasové přednášce v Českém klubu v r. 1879 živě líčil, „jakým způsobem z Čech i z Prahy cizí překupníci vyvázejí

památky umění našeho, cizí ústavy jimi zdobíce. Kdyby věděl, co v dnešní době a době nedávno minulé se s mnoha našimi památkami stalo, asi by „hořce zaplakal“. Dalším ze známých lidí s příjmením Toman jmenujme Karla Tomana, vlastním jménem Antonín Bernášek (1877-1946) básník-lyrik, nebo Josef Toman (1899-1977) spisovatel, jehož nejznámější knihou je „Po nás potopa“. Psal i filmové scénáře jako scénář k filmu „Řeka čaruje“. Na části jeho tvorby se podílela i jeho žena Miroslava. Ze sportovců jmenujme Otakara Tomana, motocyklového závodníka, mistra Evropy, nebo Ladislava Tomana volejbalistu člena družstva mistrů Evropy v r. 1958. Neměli bychom zapomenout ani na to, že v období tzv. socialismu byla členem Národní fronty i Lidová strana, která spolupracovala s KSČ a v jejímž čele stál František Toman (1924-1981). Mezi známé osobnosti, alespoň v okruhu své působnosti je znám i český filmový scénárista a režisér Ivo Toman s filmy jako „Tanková brigáda“, „Zbraně pro Prahu“, „Pevnost na Rýně“ a jiné. V oblasti filmu je znám i Ludvík Toman scénárista a dramaturg a ve své době i ústřední dramaturg Filmového studia Barrandov. Z politiků předlistopadové éry byl známý i Miroslav Toman, náměstek Státní plánovací komise a později i ministr zemědělství a výživy. Stanislav Toman pak byl československý architekt. A stejně tak můžeme jmenovat významnou československou loutkoherečku Emilii Tomanovou, nebo Miroslavu Tomanovou, českou prozaičku a dramatickou spisovatelku, o níž již byla řeč v souvislosti s jejím manželem.

Nyní budeme pokračovat příjmením Žák, kdy asi většina z vás si vzpomene na vynikající, skvělou knihu, plnou postřehů ze života, pana profesora Jaroslava Žáka a jeho přeslavné, dnes již kultovní „Študáky a kantory“.

Jestliže budeme řadit příjmení **ŽÁK** do našeho pomyslného žebříčku nejčastějších příjmení v České republice, pak příjmení Žák je na pomyslném 77. místě tohoto žebříčku. Je nejčastějším příjmením od písmene „Z“ a budeme-li sčítat lidi s příjmením Žák či Žáková, pak bychom jich napočítali přes 10.500.

Budeme-li hledat mezi významnými lidmi s příjmením Žák, neměli bychom zapomenout na Benedikta Emanuela Žáka (1758-1826), který byl hudebním skladatelem, hráčem na hoboj, operním pěvcem a přítelem Mozarta.

Dalším by byl Ladislav Žák (1900-1973), malíř, bytový architekt, architekt-krajinář, a publicista. Nezapomenutelným, alespoň pro lid „študácký“ byl profesor Jaroslav Žák (1906-1960), spisovatel čerpající ze studentského prostředí, ale i z prostředí sportu a tramského hnutí. Známé jsou jeho zfilmované romány „Cesta do hlubin študákovy duše“ a „Škola kouzla zbavená“, z tramského prostředí román „Tajemství žižkovského podsvětí“, či „Vzpouza na parníku Primátor Ditrich“, i „Dobrodružství šesti trampů“ (tyto „tramské romány“ napsal spolu s V. Radou). A neměli bychom zapomenout ani na významného mineraloga, profesora přírodovědecké fakulty Karlovy university profesora Lubora Žáka, objevitele vzácných nerostů s názvy kettnerit a krupkait.

Žákovská poezie, satira, lyrika je druh staročeské literatury ze 14. století. Podkoní a žák je název satirické skladby z žákovské poezie 14. století. Z pořekadel lze jmenovat třeba „Z vlka nebude oráč a ze zemana žák“. Zde pravděpodobně však žák neznamenalo školáka, ale spíše adepta kněžství, jáhna. Jiným úslovím je „Ne z každého žáka bude kněz“. Z místopisných názvů bychom našli Žákovu u Plzně, nebo u Opočna Žákovec, nebo Žákovice u Přerova nebo u Kutné Hory Žáky. Ze zeměpisných názvů můžeme uvést Žákovu horu vysokou 810 m v okrese Žďár nad Sázavou.

Příjmení Žák patří do kategorie podle stavu a zaměstnání. Jaký byl význam slova žák od středověku po dnešek je zcela jasné. Jednalo se o školáka, ale ve většině případů spíše o studenta, tedy nějaké té vyšší školy až možná po vysokoškolského studenta. Ve středověku však také ve školách, kde se studovalo na kněze, se užívalo slovo žák. A říkali mu tak i po ukončení studia, kdy se stal čekatelem kněžství a nakonec i po té, co byl duchovním nejnižšího svěcení. Žákem však byl i student, který studia nedokončil a pak se třeba jako potulný student – vakant (z latinského vagari – toulat se, odvozeno i vagabund – tulák, kterýžto výraz však má trochu pejorativní význam zanedbaného člověka se sklony k násilnostem). Při toulavém způsobu života se skládaly i písně již zmiňované žákovské poezie. V minulém století vyšla poezie nazvaná „Písně žáků-darebáků“. Žáky však byli nazýváni i zpěváci v kostele, jinak též nazývaní i kantorů a někde tak říkali i pomocným učitelům. Lingvisté mají teorii, že česky znějící slovo žák není ani českého a dokonce ani slovanského původu. Pochází

z latinského diakonie, ale Římané si je vypůjčili od Řeků, kde mělo téměř stejnou podobu diakonos a znamenalo sluhu. Myslelo se tím sluha církve, možná i sluha boží. A jaký asi byl předek dnešního příjmení Žák. Byl to pilný student, knihomol, nebo veselý opilec? Dnes výraz žák znamená v nejširším slova smyslu jedince, který se vzdělává na různých stupních školních útvarů. (Pokračování)

PERLY A PERLIČKY – sokolské i nesokolské

Zeleň, zeleň, zeleň – a ještě a ještě zeleň. Samá zeleň, kam se jen podíváte a kam oko dohlédne. Nu samozřejmě, že **na Šumavě** – kde jinde než právě na Šumavě. Zeleň zeleňounká kolkolem, kam jen to oko dohlédne. Samý les, samé lesy a lesy. Dalo by se tou zelení snad i plavat. Smrky a jedle, ale především smrky. Sem tam, pravda, i nějaká ten listnáč, snad i tu a tam borovička, ale smrky to všechno vedou. Smrky i smrčky, malé, větší, i smrky vskutku obrovité. Sem tam stezička, sem tam silnička, leč jen sem tam. Škoda, že byl teprve červen – v srpnu tam v těch hvozdech musí být hub ažaž. Ale v červnu to všechno svítilo tou svěží šumavskou zelení. Kolem Horní Kvildy, Dolní Kvildy, kolem Horské Kvildy, kolem všech těch pošumavských Kvild a zeleňoulinkých zákoutí. Nejvíce snad na té Bučině.

Bučina, naše šumavská **Bučina**, to musí být jeden z nejmalebnějších, nejkouzelnějších koutků světa. Koutek? On to je koutek poměrně rozlehlý a je odtud vidět široko daleko. Do Bavor, a za velmi příznivého počasí prý až na vršky Alp! Bučina, pokud ji neznáte, není město ani městečko, ani ves ani vesnička, je to prostě jen místo. Místo, jež tvoří jediná stavba. Stylová stavba, několikapatrová, ale postavená v naprosto dokonalém šumavském stylu. Je to hotel, restaurace, vyhlídkové místo. Pohodlně se tam posadíte a hledíte. Koukáte. Zíráte. Dalo by se i říci, že vlastně jen a jen čumíte. Je nač hledět. Rozhlížíte se i po sousedním Bavorsku protože sedíte jen pár kroků od bavorské hranice. Zíráte a zíráte a zrak vám přechází z té nádhery... Lesy a lesy, klid a pohoda – a pod vámi je rybníček či spíše jezírko a vidíte v něm nasazené pstruhy. Sedíte, zíráte, a nikam se vám nechce odejít. Jakoby to byl kus ráje. A on je to kus zemského ráje – nu prostě, zemský ráj to na pohled.

Kousek od vás stojí i jakýsi **pozůstatek někdejšího pohraničního zařízení**. Několik metrů dvoudílného plotu s elektrickým drátem, dokonce zahlídnete i vysokou strážní věž – ale to všechno jen jako kousek pozůstalosti po bolševickém hospodaření. Mladí lidé vrtí nedůvěřivě hlavou – „... takže ne jen fronty na banány?...“. Nu, však je tu mezi námi přece ještě několik pamětníků... Pan hoteliér to tam opatruje jako lákadlo, a nově příchozí si mohou přečíst na sousedním kůlu doprovodný text... Turisté sem tam projdou, ale nejsou jich tam žádná procesí. Sem tam projdou z bavorské strany i turisté němečtí, zlákáni i bohatým jídelníčkem. Jak jsem je pozoroval, nechovali se nijak hlučně, nijak obzvláště po německu. Už jim to tam hoř nepatří... Zajeli jsme i kousek cesty do několika bavorských vesnic. Jsou uspořádané, ale chybí tam tomu jakoby ten šumavský šmrnc plný maminek, dětí a života.

Bučina je Bučina, ale Šumava se rozprostírá na velmi rozlehlém dílu jižních Čech. Modrava, Čeňkova Pila, Boubín, Javorník, Kašperské Hory, ba i Lipno s okolím a kus dál pak Železná Ruda – ono se to nedá jen tak prostě vypočítat. Kam člověk šlápne, kam se jen uprostřed té nádhery poděje, **všude ho čeká ten zemský ráj**, a nejen na pohled. Sledujete tok divoké říčky Vydry, ta se steče s divokým tokem Křemelné a už je z toho Otava. Pramínek Vltavy Teplé a pramínek Vltavy Studené a už slyšíte Smetanovu melodii. Pak cestou zpět do Prahy zavítáte na skok na hrad Zvíkov – a v údivu sledujete soutok těch dvou mocných toků, pod Zvíkovem už opravdu mocných. Oba zaniknou v tom orlickém jezeře, a dál pak teče už jen Vltava. Zvíkov, Orlík, Kamýk – a všude jen samá krása. Ať se tam doma vrtnete, kam se vrtnete – všude je co vidět. A koncem května a v červnu je to všechno svěží a jasně zelené. Jen vyjedete kousek za Prahu a ponoříte se do lesů křivoklátských, a hned je zase co opěvovat. Projíždíte polabskou nížinou, všude kolem Vás vzrůstá nová úroda a jste

z toho znovu na větví. A na Moravě? Rožnov, Beskydy, Bečva Dolní, Prostřední i Horní, obrovské lány na Hané, raději pomalu přestat. Však to víte sami – naše země je překrásná. A nejen samé krásy přírody, všude i samý hrad, zámek nebo alespoň zřícenina. Téměř všude již mají důkladně zameteno, upraveno, opraveno nebo alespoň popraveno. Radost nad radost. Taková Kroměříž, Olomouc, Telč, Slavonice, Třeboň, Budějovice – to jsou všechno všecičko evropské skvosty. Že to ti naši doma skoro ani nevidí a nevnímají a oddávají se raději těm svým žabomyším rozporům, to je jejich věc. Našinec z Austrálie vnímá tu krásu po svém...

Namířili jsme to autem z Berouna směrem na severozápad vlastně ale jen pár kilometrů, a dorazili jsme do Hudlic. Je to jen taková pomenší středočeská ves v krásném okolí, ale jinak nic moc. Proč tedy do Hudlic? Protože se tam narodil jeden z nejproslulejších českých obrozenců z počátku devatenáctého století **Josef Jungmann** a jeli jsme se tam prostě poklonit jeho světlé památce. Najdete tam v Hudlicích jeho rodný domek skoro v původním stavu, leč pečlivě udržovaný, a také jisté písemnosti. Jungmannovou hlavní zásluhou jako jednoho z buditelů bylo sestavení, uspořádání a vydání česko-německého slovníku v první polovině devatenáctého století. Byl jedním z několika dětí a matka si přála mít z něho velebníčka. Odešel na studia do Prahy, velebníčkem se stal ale jeden z jeho bratrů, a Jungmann po dlouhá léta působil jako gymnasiální učitel. Byl jedním z těch, kdo věřili v pravost „rukopisů“ – na rozdíl od Dobrovského – a byl pravděpodobně nejvýznamnějším z hlavních představitelů druhé generace obrozenců. Jeho česko-německý slovník, jeho životní dílo, přispělo k opětovnému pozdvihnutí češtiny mezi spisovné evropské jazyky. Až budete znovu procházet v Praze živou Jungmannovou třídou – pro Pražany Jungmannkou – věnujte pohled Jungmannově soše na Jungmannově náměstíčku mezi Národní třídou a Ulicí 28. října. On si to ten chlapík dodnes zaslouhuje...

Praha? **Praha je krásná**, když se den rozednívá. V podvečer, když se stmívá. Za noci plná stínů. Ukrytá do jasmínů, nad Vltavou. Když jaro sejde a léto odletí. Podzim nadejde, sníh Prahu posvětil. Nu, ale to jaro by to asi přece jen vyhrálo. Praha je dnes ale především čistá. Je sice plná turistů všech barev a odstínů, Karlův most se prohýbá pod tíhou statisíců opodrážkovaných zvědavců, ale Prahu si ti naši doma dovedou udržet přece jen čistou – tramvaje jezdí na minutu, tak i podzemní dráha. Ty tam jsou doby hald uhlí naházeného na chodnících, zamřížovaných obchodních místnostech, lešení s pohrůzkou a výstrahou, že padá omítka. Praha omládlá. Ovšemže žije z turistického ruchu. Proč by nežila? Má Evropě a světu co ukazovat. Praha se rozrůstá a pohltila například i Říčany. Má stále svoje Hrdlořezy, Dáblice, Podbabu, Hloubětín, Divokou Šárku a i další čtvrti povedených jmen, a Prahou dodnes protéká Botič, jediný český tok podstatného jména mužského. Ale Praha žije, a žije plnými doušky velkoměsta, s mnoha divadly, koncertními síněmi, Národním divadlem, Státní operou, se Stavovským a Vinohradským divadlem i jinými divadly a divadélky, nu prostě žije se vším možným i nemožným. Srdce Prahy tepe, a tepe pravidelně a silně. Radost poslouchat. Viděl jsem tři opery a jednu činohru v divadle ABC – všude nabito!

Dejvičané a Bubenečané – budižte ujištění, že Velvarská, nyní Evropská třída se letos zdá být už konečně dopřestavěna. Totéž platí o Vítězném náměstí neboli Kulafáku. Dokonce i různá předtunelí mezi Hradčanskou stanicí metra a tím Kulafákem kolem Prašného mostu je pečlivě vydlážděna, travička se zelená kolem kolejnic. Mezi Špejcharem a Spartou, takhle po levé straně, je vidět dva domy na rozpadnutí, z oken tam vyrůstají větve stromů – to je ale stav dnes v Praze výjimečný, zřejmě spojený s mnoholetými dědickými tahanicemi... Pardon, něco podobného je vidět i oproti filozofické fakultě – ale jinak je **Praha v tom nejlepším hávu**, upravená, udržovaná, vydlážděná, vyfintěná jako nevěsta. Křižovatka kolem ústí Karlovy ulice do Křižovnické je od božího rána do noci zavalena houfy turistů a jak auta, tak tramvaje se musejí probíjet krůček za krůčkem, ale na to si už Pražané zvykli. Kavárna Slavie proti Národnímu divadlu je neustále kavárnou Slavií, a Smetanovo nábřeží Smetanovým nábřežím s panoramatickými výhledy přes Vltavu na Hrad přes

střechy Malé Strany s Tyršovým domem utopeným mezi kaštany, a s Petřínem a rozhlednou vši té kráse vévodícím.

Ale remcá se, remcá. **Remcají ti domáci.** Na to, na ono, od rána do večera a od večera do rána remcají. Mají absolutní svobodu, mají celou řadu velkolepých obchodních domů se vším všudy od tkaniček do bot po každičkou další životní potřebu. Fronty, včetně těch pověstných front na banány, už dávno a dávno nejsou. Obstarší pánové s aktovečkami a babičky s taštičkami vymizeli, vytratili se. Veksláci jsou ti tam. Remcat se ovšem může, remcat do alelujá, a tudíž po česku se i remcá. Denně jsou noviny plny sensačních zpronevěr, úplatkářských afér a zpráv o nových a nových prohřešcích politiků. Korupce jakoby kvetla i po celé republice, JEN po České republice. Nikde jinde moc korupce jakoby nebylo, kvete jen tam doma. Jako by kvetla jen tam a nikde jinde. Tam doma v Čechách je střed všech zel. Takže noviny jako návštěvník ze zahraničí prostě nečtete, a remcaly přestanete poslouchat. Oni ovšem remcají dál, protože jejich země – Česká republika – je na tom se svými politiky nejhůř, protože se s tím nedá vůbec nic dělat – to oni všechno dobře vědí a vám i povědí, a místo do volebních místností odjedou raději na ty svoje chaty a chatičky. Komunisté si pak mnou ruce a jejich kandidáti se dostanou do evropského parlamentu. Jakby ne. Protože, rozumějte dobře, ono se s tím nedá nic a vůbec nic dělat. Všeobecný remcot tudíž neustává, Schwarzenberg Neschwarzenberg, Zeman Nezeman. Tak je to a ne jinak

Nu, když ti domáci Češi chtějí pokračovat v tom věčném žehrání a nadávání na poměry a nedovedou si zjednat doma pořádek, ať si tedy nadávají a žehrají, ať tak nahrávají všem těm, komu jejich věčné remcání jen dobře slouží – a po Evropě jich bude takových věru dost a dost. Už je těm nespokojencům snad zbytečno připomínat, že by se měli zamyslet nad tím, proč **nedovedli potrestat bolševické viníky**, proč dovedou trpět mezi sebou někdejší komunistické prominenty, proč dovedou trpět mezi soudci bývalé straníky, proč i mezi ústavními soudci v Brně ponechávají bývalé komunisty – je to konečně jejich věc, a kdo holt chce kam... Našinec z Austrálie se raději zhlíží v krásách české přírody a všech těch jiných krásách zanechaných minulostí, a těch je dost a dost. Touto zásadou jsem se letos opět řídil i já, a snažil se to věčné remcání neposlouchat.

Nesmím ale zapomenout. Po onom vynikajícím mistru inženýrském, Negrellim, stále v Praze přetrvává jedna z jeho vrcholných konstrukcí – jeho v devatenáctém století postavený most, respektive **viadukt, spínající Karlín s Holešovicemi**. Jezdí po něm vlaky do nádraží v Bubnech, a potom dál přes Bubenečské nádraží a Roztoky na Terezín a dále do Drážďan. Je ten viadukt dobře vidět z Hlávkova i Štefánikova mostu, a je to už taková pražská běžnost, že ji člověk sotva vnímá. Zkonstruovat takové dílo před nějakými těmi dvěma sty lety, to bylo zajisté něco podivuhodného – něco hodného podivu ještě dnes.

Čeho jsem ale během těch šesti týdnů v republice vůbec nijak nepostrádal? Hádejte! Můžete sice třikrát, čtyřikrát, ba i pětikrát, ale určitě to uhádnete na poprvé. No samozřejmě, uhodli jste. Hned jste na to trefili, a hned do černého. Nepostrádal jsem náš denní australský příděl rugby, kterým nás tu dovede vednevnocí krmit televize i denní tisk. Doma v republice jakoby hra rugby vůbec neexistovala. Ona ta hra v Evropě nemá nijak příliš mnoho milovníků – a mezi Čechy se o ní vůbec nehovoří. Jakoby ji ani nebylo. Takže **bez rugby se žít dá.**

Podle Antona Heraščenka, poradce ukrajinského ministra vnitra, **z místa pádu letadla skupiny ozbrojenců** vyvázejí hliníkové kusy boeingu a snaží se je zpeněžit ve sběrnách kovů. „Poté, co rozkradli hotové peníze, cennosti, mobilní telefony a kreditní karty, pustili se do své oblíbené činnosti – sběru surovin,“ uvedl poradce. „Hliník z kostry letadla je totiž něco úplně jiného, než litinové kryty kanálů nebo

hřbitovní kříže,“ dodal. Rozřezávání trupu letadla autogenem prý potvrdil i mluvčí mise evropských pozorovatelů Michael Bociurkiw. (*Lidovky* 23. 7. 14)

Lovec perel Bojar

NĚKOLIK ČRTŮ Z MLÁDÍ DOMA (4)

Obecná škola a všecko kolem ní

Bořek Šindler

Chumelí se, chumelí, zima je zimička. Pod tím bílým přikrovem zapadla cestička. Ať je venku zima, mráz, ať je nepohoda, školu nevynecháme, byla by to škoda... Taková prostinká písnička to je, taková jednoduchoulinká melodie – a dnes za ní, tam hluboko dole, dnes tam za ní tuším matčinu babičku, svoji prababičku Annu Hájkovou rozenou Vyhnalovou, kdysi z Křečovic u Sedlčan, a muselo to být děvče jako lusk, když někdy v těch čtyřicátých letech předminulého století poprvé spatřila v Praze Vltavu. Tak nějak to muselo být. A zpívala prý po celý život, a svoje vnučky Bělu a Anču naučila, co sama uměla. Teď to všechno naprosto jasně slyším hlaholit já tady kolem sebe v Austrálii. Na tu hodně velkou dištanc. Jen zavřít oči a zpívá to všecko všecičko kolem.

Nu, měli jsme my mladičtí pětadvacátníci zpropadené štístko. Postavili nám v Dejvicích zbrusu novou školu, hned před Ministerstvem Národní Obrany. Však tam stojí dodnes! Napůl byla dívčí, tedy holčičí, napůl chlapecká, měla dvě tělocvičny, spoustu šaten a aulu. AULU měla ta škola, prostornou aulu, kde se hrávaly filmy, kde se hrávalo někdy i divadlo, a kam jsme hrozně rádi chodili se po tom všem třeba jen rozkoukávat. To holt byla ta moje škola školička, a měli jsme se s ní hned od začátku rádi... Do AULY chodily i holčičky z dívčího křídla naší školy, a o holčičkách jsem já jako chlapeček toho kór nic extra moc nepochytil. Věděl jsem jen, co jsem viděl na vlastní oči, třebas to že mají holčičky delší vlásky, že nenosej trenýrky, že často brečej, a bedlivé pozorování základních úkonů sestřenky Bělínky mě vedlo k jistotě, že holčičky nedovedou čůrat, že jen takhle jako dělaj jakoby jen třřř... a nic moc víc. Pozoroval jsem dokonce se zájmem, že i moje kamarádky z nejranějšího dětství, Němka Helguška a Ukrajinka Šáněčka, si musejí stahovat kalhotky, aby to třřř mohly vůbec úspěšně provádět. Holky se ergo kladívko nemohly vůbec ani zúčastňovat tradičních klukovských přeborů „kdo dál dočůrne“, z těch byly námi klukovskými povýšenci automaticky a s despektem vylučovány, a o jakékoli rovnoprávnosti či rovnocennosti se nemohlo samozřejmě uvažovat, a taky se vůbec nikdy neuvažovalo. Vykoledovaly si to ale hele samy. Jasná věc. Naprosto jasná věc. Holky jen čuměly, a s nosem nahoru... Holčičí pýcha musela ustoupit, musela vzít nutně za své, i když holky za své jasně brát nemohly. To přece musel vidět každej. No né?... Leč zpět k té škole školičce, a k té aule. O žádné jiné AULE jsem potom už nikdy nikde v životě nikdy nic neslyšel a nikde jinde žádnou aulu ani nespatriil; aula byla jen v naší škole, a to ale byla nějaká AULA! Prostorná, vzdušná, vešla se tam celá škola... Na chodbách jsme měli šatny a tam jsme se denně přezouvali do školní obuvi, aby se třídy nezaprášily a nezašpinily! Učitelka naší první třídy, slečna učitelka Horová – o žádné soudružce učitelce nebyla a ani nemohla ještě vůbec být tehdy žádná řeč – slečna učitelka Horová nás naučila sedět s rukama za zády a hlásit se dvěma zdviženými prsty pravé ruky; naučila nás slabikovat a nepamatuju se, že by byl někdo psal levou rukou. Vymazávat v sešitech se nesmělo. Smělo se jen škrtat. Byla to ale jen první třída, a pár chlapečků se občas i počůrávalo. Třeba hned Karel Šindelář, a to byl „cihelňák“ z cihelny v Podbabě – jedna cihelna bývala tam, kde se potom objevil po letech hotel Internacionál – a počůrával se taky Grgurič. Ten se ještě dokonce počůrával ve druhé třídě, a vysloužil si proto přezdívkou pochcanej Grgurič... Jak jsme si to později uvědomili, bylo mezi námi hned od první třídy několik synů vysokých československých důstojníků z ministerstva Národní obrany, legionářů. Vedle mě přes uličku sedíval Zmek, syn generála Zmeka, a taky Vejvoda a Štafa. A už tam byli i Sláva Stelibský a Láďa Zázvůrek, a s těmi jsme to pak táhli přes gymnázium až na právnickou fakultu. Jarda Waldmann přišel z tuberkulózního sanatoria v Tatrách až ve druhé třídě, seděl vedle mě a přátelsky mi pak půjčil knížku „Na tatranské kolibě“, a tu jsem si okamžitě zamiloval.... Začínat školu v takové novotou se svítící škole, to bylo, pane, něco – ale to jsem si uvědomil až mnohem a mnohem později v životě. Měli jsme my Dejvičáci pětadvacátníci prostě

štěstí. Byli jsme všichni dětmi první republiky, Masarykovy demokratické republiky, a na jeho narozeniny, na JEHO narozeniny jsme mívali ve škole oslavu a jinak volno, a v každé třídě visela podobizna TGM. Vyučovací řeč byl „jazyk československý“ a naučili nás malé Čížky ve škole zpívat i slovensky. Pro nás to všechno byly samozřejmosti, byla to naše republika, a náš osmadvacátý říjen. To tenkrát bývaly nějaké oslavy a parády! Chodíval jsem s tatínkem na Hrad na střídání legionářských stráží, vyhrávala tam vojenská muzika, bylo se pořád nač dívat. Francouzští legionáři v modrých uniformách, italští v zelenavých, ruští v nazelenalých, někdy i s papachou. Republika byla prostě opravdu a samozřejmě naše republika. Patřila nám; byla naše. Docela přirozeně a samozřejmě bylo všechno naše a nebylo třeba nic předstírat, mluvit jinak doma a přetvařovat se a vytáčet se pak ve škole... Muzika, ta nám pěkně hrá, ať žije Slovensko, Čechy a Morava. Muzika, ta nám pěkně hrá, ať žije Masaryk a Praha! Tak a nejinak to chodívalo. Ano, NAŠE republika to věru byla, a byla k nám moc a moc dobrá a laskavá. Měli jsme tu republiku rádi? No jak by ne! Vždyť byla přece naše! Naše pak byla až do září 1938. Stálo to ale za to, ten pocit samozřejmě náležitosti a lásky k vlastní zemi. A ve škole nás vedli po republikánsku, jen po republikánsku. Jako malí žáčci jsme ještě nevěděli, co to je demokracie, ale slyšeli jsme to slovo často, a hovořili k nám o tom v „občanské nauce“. Československo bylo naše; bylo naší zemí. A vyvěšovala se jen jedna vlajka: červená a bílá s tím modrým klínem.

První třída kašička, druhá třída družička. Třetí třída hodní žáci, čtvrtá třída darebáci, pátá třída medvědi, protože nic nevědi. Tak nějak se to říkávalo. Na naši třídu se to ale vůbec nehodilo, jen snad na tu kašičku. Tou jsme prošli za blahovolného působení slečny učitelky Horové. Ta nás naučila slabikovat, uvedla nás do světa písemností a uvedla nás celkem něžně do světa učení se a pravidelné docházky do školy. Ve druhé třídě sjel na nás blesk, alespoň na celou řadu z nás. Učil, začal nás v září roku 1931 učit pan ředitel Zahrádka, takový dost našmuřený a obrejený patron, a jednou v prosinci celkem nonšalantně procedil něco jako – no jak chlapci jistě už sami víte, Mikuláše a Ježíška připravují tatínek s maminkou. To byla pro mne hrozná rána. Nic takového jsem já dotud vůbec ani netušil, a nebyl jsem jistě sám. Mikuláš přece byl, byl přece i Ježíšek. Jak by nebyli? Podat to, vyradit to, co naši rodiči tak šetrně tajili, s takovou nelítostnou nehorázností bylo prostě trestuhodné. Pamatuji se dodnes, že jsem byl absolutně tím oznámením zdrcen. Doma jsem ale nic o tom neprozradil a ještě po několik let jsem se snažil udržovat rodiče předstíráním v domnění, že na Mikuláše a Ježíška skálopevně věřím... Nu, stalo se pak ale, že ještě téhož roku naše škola dostala nového ředitele, pana ředitele Jaroslava Habra, a ten převzal i vyučování naší třídy. Pana ředitele Habra jsme si všichni velmi vážili, i cihelnáci Šindelář a Zikuška ho poslouchali. Byl členem Pěveckého sdružení pražských učitelů, a to bylo vedle sdružení učitelů moravských a pražského Hlaholu, nejuznávanější pěvecké těleso v republice. Zasluhou pana ředitele Habra Pěvecké sdružení pražských učitelů jednou dokonce hostovalo i v naší AULE – a to bylo, pane, nějaké vyznamenání! Pan ředitel Habr nám jednou i ve třídě vykládal, jak se s oním pěveckým tělesem zúčastnil zájezdu do Kalifornie. Z jeho vyprávění jsem se poprvé seznámil jednak s Kalifornií, a kromě toho i s „grapefruitem“ – pan ředitel to vyslovoval jako grapefrujit, ale chuť a správnou výslovnost toho exotického ovoce jsem poznal až na lodi z Londýna do Sydney, tedy až po mnoha a mnoha dalších letech nikdy nepředvídaného putování... Pan ředitel Habr nás přestal učit koncem druhé třídy, ale ředitelem školy pak zůstal ještě dlouho. V naší rodině to vyhrál hlavně tím zpěvem.

Taková zajímavost. Maličkost, ale maličkost důležitá. Moc těch domácích úkolů jsme ještě v těch nižších třídách nemívali, ale maminka mě už tehdy začala cepovat, hned jak jsem přišel ze školy domů. Hned si umej ruce – a máš úkol? Sedni si a udělej si ho, budeš to pak už mít z krku. Pak si můžeš jít běhat nebo hrát kuličky. Hráť kuličky, na to nás kluků i holek užilo! Na chodníku takhle do dřulku, někdy i „labetu“ – hrála se la bête, ale my to znali jako labetu... Jako bych maminku slyšel. Nejdřív úkol, pak teprv ven. A tak jsem to potom dělal vždycky a bez mamincina ponoukání. No, obyčejně bez ponoukání. Ze školy domů, a hned pak úkol, a ven... Školu jsem měl od nás z Terronské ulice v Dejvicích takřka hned za rohem. Kolem trafiky, přejít Verdunskou, kolem biografu Carlton, později Orlíku, a škola byla hned na Durychově náměstí. Taška s učením se nosovala na obecné škole tehdy na zádech. Vyučování bývalo v prvních třídách jen od osmi do deseti, kluci co „chodili na náboženství“,

katolíci, a těch bylo nejvíc, jednou týdně zůstávali až do jedenácti. Evangelíci a izraelité až odpoledne. Oni a my „bez vyznání“, a bylo nás dost, jsme šli v deset domů a katolíci nám záviděli. V pondělí a ve čtvrtek se učivalo pak i od dvou do čtyř. To býval odpoledne obyčejně zpěv a kreslení. V Čechách se od nepaměti, myslím, vyučoval ve školách zpěv. Zpěv jsem miloval a s velkým gustem jsme zpívali kdejakou národní či lidovou písničku. Naučili jsme se i „Kde domov můj“, i „Nad Tatrou sa blýská“ – a slovenské písně jsme zpívali úplně samozřejmě. Ostatně na vysvědčení býval jako jazyk mateřský „jazyk československý“, a to jsme rovněž vnímali jako samozřejmost... A cestou ze školy jsem musel projít kolem „Rupy“. Rupa byl zvláštní druh čokolády. Prodejna „Rupa“ v Terronské byl ale obchod s různými druhy čokolády, prodávali tam i žuzu růžové, hnědé, modré i bílé, a samozřejmě i oříškovou čokoládu – hnědou i černou – a dostaly se tam koupit i suchary. Lomnické suchary! Dají se ještě dnes někde vůbec sehnat? Lomnické suchary z továrny v Lomnici nad Popelkou: to byla taková česká specialita. Suchary s oříškem obalené a zabalené v cukru, v takovém zvláštním balíčku. Ještě teď se mi sbíhají na ně sliny. Samozřejmě – vrchol nezdravosti. Ale já jsem ty suchary miloval, daleko víc než Helgušku nebo Sáněčku jsem je miloval, a často jsem maminku uprosil, abych si je směl v Rupě koupit – a pak jsem je často dovedl spořádat na posezení... Po pravé straně Terronské cestou domů ze školy byl tedy vedle Rupy i ten Carlton, později bio Orlík, po levé papírnictví s mnoha druhy sešitů, tužek, barviček a mnoha dalších školních pomůcek, a na rohu pak Kavárna Šárka. Tam mě tatínek posílával v sobotu pro Timesy – ty on totiž rád čítával a tam si je od pana kavárníka, legionářského „brášky“, vypůjčoval. To snad bylo první slovo v mém anglickém slovníku – Ti-mes. Ale znal jsem, od maminky, i anglickou píseň „It’s a long way to Tipperary“ – ale nevěděl jsem, co zpívám, a zpíval jsem to jako „kiselongvej“... Jen k dokreslení té cesty do a ze školy – tam proti naší škole a ministerstvu Národní obrany bývala tou dobou ještě jenom taková veliká louka. V zimě jsme tam chodili i „na klouzačku“, hodně dlouhou a kluzkou, a teprve později tam postavili „elektrické domy“ – kde se už topilo jen elektrikou, a to byla nějaká vymoženost!... Nu, sbohem druhá třída družičko... Hnedle bych byl ale nějak zapomněl – sešity, pera, tužky a vlastně skoro všechno do školy jsem si já počátkem školního roku obstarával na Bělského třídě vedle Strossmayerova náměstí v Holešovicích. Tam totiž pracoval Bělinčin tatínek, strýc Štulc. Vešel jsem do obchodu, bylo to Učitelské nakladatelství a poprosil jsem slečnu Mandíkovou, mohu-li hovořit „s panem disponentem Štulcem“. Za chvíli potom strejda seběhl po točitých schodech dolů do obchodu, a já objednával. Se slevou. Strýc Štulc to nakonec po mnoha letech dotáhl v tom Učitelském nakladatelství na generálního ředitele, a naposledy jsem se s ním loučil po nějakých sedmdesáti letech v nemocnici za jedné moje návštěvy v Praze z Austrálie...

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

My Češi ale jo dovedeme předvádět jiným s tou naší češtinou hotové kejkle, když na to přijde. Přichází na to často v rozmluvách s nevinnými a nic netušícími cizinci. Těm ty svoje kejkle hrozně rádi předvádíme. Však to známe – strkáme si prst skrz krk, třítisicetřicet tři stříkaček plýtvá vodou sem a tam – a my se často přitom i neomalene řehtáme, když náš cizineček nad tím jakoby koprnl. Málokdy nás napadne vytasit se s opravdovými pozoruhodnostmi a zvláštnostmi našeho jazyka – třeba jenom i s dokonavostí a nedokonavostí českých sloves jako kupříkladu jít a chodit, běžet a běhat. Pokládáme za samozřejmé, že se tahle vzácnost objevuje i ve všech jiných jazycích, a ani my sami si tuhle svoji drahocennou slovanskou perličku často dobře neuvědomujeme, a tuto vzácnou perlu svého jazykového bohatství nepokládáme za nijak důležitou odlišnost třeba od angličtiny nebo němčiny. Dál se pak už obvykle neobtěžujeme. Cizinec koprnl a koprnl – a to nás uspokojuje; jsme na koni. Jenom my si umíme strčit prst skrz krk. Jenom my čeští kabrňáci dovedeme stříkat těmi stříkačkami. Není nad náš obdivuhodný jazyk. Světe kruť hlavou a podivuj se! Nejsme ale, ruku na srdce, dětinové? Náš jazyk je přímo pokladnicí jazykových výlučností. Tak třeba jeho znamenitá schopnost vytvářet zdvojnásoběnou prakticky ze všech slovních tvarů nebo jeho téměř výlučná jedinečnost mezi evropskými jazyky v kladení důrazu v mluvené řeči naprosto důsledně jen a jen na první slabiku slova – to jsou zvláštnosti zcela jedinečné. My je ale sami jakoby vůbec

nevnímáme a nepociťujeme, a dovedeme je lhostejně pomíjet. Jsou prostě v samém jádru naší české slovní vzdělanosti uloženy i jazykové šperky prvního řádu, jež nám však obyčejně nestojí za podívanou. Neleňme tudíž a zkusme si zde teď poodhrnout si tu clonu vlastní netečnosti a potěšme se!

Připomeňme si, že české chemické názvosloví lze označit za nejdokonalejší chemické názvosloví vůbec ve světě. Českou názvoslovnou soustavu všech chemických sloučenin vytvořil dnes již skoro zapomenutý český vědec z první poloviny devatenáctého století Jan Svatopluk Presl. Ten položil nejen základ k obecné chemické terminologii v českém jazyce – výrazy jako například zásada, skupenství, podvojný jsou slova jím geniálně vytvořená. On vytvořil celou názvoslovnou soustavu chemických sloučenin v češtině. Takže například pro vyjádření mocenství užil zvláštního systému koncovek -ný, -natý, -itý, -ový, -ičelý později doplněných koncovkami -ičitý, -ičný, -ečný, -istý. Když tedy slyší český chemik koncovku -ičitý, okamžitě ví, že prvek obsažený ve sloučenině je čtyřmocný. Není to poněkud duchaplnější než strkat jenom prst skrz krk? Presl se však nesoustřeďoval pouze na názvosloví chemické. Zdědila po něm naše řeč i rozsáhlé a nám dnes běžné názvosloví rostlinné – brambořík, koniklec velký, pryskyřník hliznatý, to je jen několik příkladů. Dodnes se používá Preslův morfologický rostlinný slovník s termíny blizna, hlíza, kalich, keř, medník, oddenek, okolík, bylina, okvětí, pupen, stéblo, štěp, tyčinka – odborné názvy jím vytvořené v jeho knize Flora Čechica, Česká květena, vydané v roce 1819. Presl rovněž vytvořil českou terminologii v zoologii, mineralogii, geologii, technice a v dalších vědních oborech. Slova břídlíce, zeměkoule, kyslík, šerík, čmelák, buchar, břídlíce – to všechno jsou výtvořiny plodného mozku vědce Presla. Co jiné jazyky vytvářely po staletí, to pomáhal Presl dohánět během několika desítek let v době obrozenské. Proč tak opožděně? Jedna úvaha nás musí dovést k závěru, že s tím mají co činit husitské vojny a tvrdošijnost českých náboženských mudrců. Nemůže nás nenapadnout, že husitské rozbroje a zarputilá tvrdošijnost našich náboženských mudrců z posledních desetiletí středověku, jako Tomáše ze Štítného a Chelčického, věnovat veškeré úsilí k hledání „pravdy boží“ – dodnes nenalezené – omezilo našemu jinak tak bohatému jazyku možnost vytvářet české výrazy v jiných oborech lidské činnosti na dobrá dvě století, a to ještě dávno před „katastrofou“ bělohorskou. Je nicméně samozřejmostí, že před Husovou činností jako reformátor a pilný uživatel češtiny, a českou tvorbou Jana Amose Komenského a jeho souvěrců, jen klobouk smeknout!

Presl se též věnoval zoologii a vydal v roce 1834 knihu „Ssavectvo“. Zasloužil se i o vytvoření několika set pojmenování zvířat v českém jazyce – a alespoň některé z nich dodnes nám běžné zde uveďme: hraboš polní, medvěd brtník, hyena skvrnitá, hroch obojživelný, lama, lenochod, mrož, netopýr, morče, nosorožec, svišť, tapír, tuleň, vačice, vorvaň – nu, až oči přecházejí. Australská zvířena se mu prý nezdařila, takže dodnes nevíme, kam asi zařadit názvy jako plavnoruk, skokejš, řeponoska, torebník, drápoš – ale jinak se mu toho v zoologii povedlo požehnaně. Presl nám zanechal i hojnost jím vytvořených názvů brouků, motýlů a dalšího hmyzu – a jmenujme si zde alespoň několik jeho trvale používaných pojmenování: kudlanka, potápník, vodomil. Zanechal nám rovněž pojmenování mnoha ptáků – brkoslav, chřástal, kolibřík, tuhýk, žluva. Ba i ryby dovedl opatřit českými názvy – jeseter, losos, rejnok, mihule, treska a jiné... Jan Svatopluk Presl nacházel ve své činnosti závažnou oporu ve svém mladším bratrovi Karlu Bořivoji Preslovi. Oba byli synové majitele špendlíkářské výroby v dnešní Melantrichově – dříve Sirkové – ulici, a místo aby se stali následníky a dědici svého otce, oba vystudovali medicínu. Oba se věnovali s velkým úsilím obrodnému procesu českého jazyka uvedeného do pohybu Josefem Dobrovským a zanechal nám nesmírný odkaz nově vytvořených slov a pojmů v několika vědních oborech – a těch dodnes namnoze v naší řeči přežívajících novotvarů bylo na tisíce. Samozřejmě – bohužel „samozřejmě“ – jak už to my čeští nevděčníci dovedeme dokázat, nikoho nenapadlo pořídit Preslovi ani slušný hrob. Traduje se, že když jeho památce známý česko-americký národopisec a mecenáš Vojta Náprstek chtěl na olšanském hřbitově v Praze složit poklonu, nenašel ani jeho hrob, ani pomník – a na Preslově místě ležel prý již někdo jiný. Tak český svět odplácí... Jan Svatopluk Presl nestrkal prst skrz krk. Nestříkal třemi a tak dále stříkačkami. Dokázal udivit svět jinak. Poněkud elegantněji.

Milerád přiznávám, že látku k napsání tohoto sloupku jsem čerpal především z knihy spisovatele Petra Hořejše Hory s titulem „Toulky českou minulostí“. Nebývá mým zvykem tak čerpat, leč tentokrát nelze opravdu litovat. Nesouhlasíte, milí čtenáři?